

AZ ÖNKÉNTES KÖZPONT ALAPÍTVÁNY IDŐSEK BARÁTAI PROGRAMJA KIADVÁNYA

IDŐSEK
BARÁTAI
PROGRAM

ÖNKÉNTES KÖZPONT ALAPÍTVÁNY

TARKABARKA

Lőrincz Magdolna

Egy nyugalmazott pedagógus tollából

Kiadó: Önkéntes Központ Alapítvány
1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 24.
A kiadásért felelős: Farkas Emese
Szerkesztésért felelős: Andrásné Kázmér Gréti
Tipográfia: Pálfi Csilla
2023.

Az Idősek Barátai Program és a Kincseink sorozat

Az Idősek Barátai Program az Önkéntes Központ Alapítvány (ÖKA) egyik kiemelt projektje.

2002-ben indult alapítványunk elkötelezetten hisz abban, hogy önkéntes programokon keresztül nagymértékben növelhető a társadalmi érzékenység és felelősségvállalás. A több mint 20 éve tartó munkánk eredményeként összekapcsoltuk a magánszemélyeket, a nonprofit szektort és az üzleti szférát, szem előtt tartva a szereplők igényeit és lehetőségeit. Fizikai tevékenységen alapuló vállalati önkéntes programok és pro bono programok szervezésével, az önkéntesség fejlesztésére irányuló projektek és önkéntes menedzsment képzési programok megvalósításával, önkéntesek közvetítésével számos intézményt és civil szervezetet támogatunk. Ezen tevékenységeinkkel közvetett segítséget nyújtunk többféle hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak is, például gyermek- és időotthonok lakóinak, sérült embereknek, hajléktalanoknak, vagy az utóbbi időben az ukrainai háború menekültjeinek. A forprofit szektornak nyújtott szolgáltatásaink társadalmi hasznosságuk mellett, jelentősen hozzájárulnak szervezetünk fenntartásához és közhasznú tevékenységeink, köztük az Idősek Barátai Program működtetéséhez.

2016-ban ugyanis a francia Petits Frères des Pauvres anyaszervezet támogatásával lehetőségünk nyílt arra, hogy középpontban az önkéntességgel elindítsunk egy olyan programot, mely közvetlenül támogat egy rászoruló társadalmi réteget, a magányosan, elszigetelten élő idős embereket. Az Idősek Barátai Program (IBP) célja, hogy az

izoláltan élő időseket egy támogató közösségi háló vegye körül. Önkénteseink rendszeresen látogatják az intézményekben vagy saját otthonaikban egyedül élő idős embereket. Látogatásaik során beszélgetnek velük, sétálni kísérik őket, társasjátékoznak, felolvasnak, esetenként kisebb segítséget is nyújtanak (pl. bevásárlásban, gyógyszer kiváltásában). A program keretében minőségi időtöltést nyújtunk, az IBP önkéntesei és élményprogramjai társaságot és vidámságot hoznak az izoláltság és kóros magány veszélyével fenyegetett nyugdíjasok életébe.

Az immár 7 éves működés során csodálatos emberi kapcsolatok alakultak ki. Ki kell emelnünk, hogy az önkéntesek is rendkívül sokat kapnak, ők maguk is töltkeznek a találkozásból. Az évek során számtalan értékes történetet, életbölcsséget, szépséget osztottak meg idős barátaink. Így 2021-ben, amikor a pandémia még inkább megtörte őket, ugyanakkor ez a kiszolgáltatottabb helyzet felerősítette bennük a hála, az adni akarás érzetét is, megszületett a kincseket gyűjtő kampány ötlete. Azaz abban a rendkívüli helyzetben összegyűjteni és megjelentetni azokat a gondolatokat, történeteket, amelyek minden korosztály számára útmutatóként szolgálhatnak, élményt nyújthatnak, és egyúttal az idősök értékeire is felhívja a figyelmet. Önkénteseink aktív és elkötelezett munkájának köszönhetően még ebben az évben el is készült egy szép kiadvány a Kincseink sorozat első része.

Az Önkéntes Központ Alapítvány és az Idősek Barátai Program életében történt sok változás, átalakulás után most jött el az alkalom, hogy folytassuk a sorozatot. A Kincseink második részében Lőrincz Magdolna írásait jelentetjük meg, melyet meleg szívvel ajánlunk mindenki figyelmébe.

ÖNKÉNTES KÖZPONT ALAPÍTVÁNY - IDŐSEK BARÁTAI PROGRAM

Lőrincz Magdolna

Tarkabarka

Egy nyugalmazott pedagógus tollából

Önkéntes Központ Alapítvány
Kincseink sorozat 2.

Budapest, 2023.

Kedves Olvasó!

Fogadd megértéssel ezeket az apró írásokat. Nem vagyok író, és már kevés az idő, hogy azzá váljak. Így maradok – nem többnek – mint gondolkodó embernek, aki belső indítatásból le is jegyzi gondolatait.

Így születtek rövidebb-hosszabb írásaim, történeteim, melyek több forrásból erednek. Ez lehet egy hirtelen támadt ötlet, megfigyelés, tapasztalat, a természet sokszínűsége, gyermekkori emlékeim, de lehet egy érdekes, különleges tárgy is, ami magára vonta figyelmemet, megmozdította fantáziámat. Így kaptam és kapok ihletet az írásra.

Olvasd és fogadd megértő szeretettel. Amikor életem során, a közelmúltban testileg-lelkileg rossz állapotban voltam, akkor találtam rá – vagy ők találtak rám – az „Idősek Barátai Program”-ra, és önkéntes segítőire, hogy kiemeljenek mély depressziómból, hogy támogassanak, átérezzék törekvéseimet és céljaimat, hogy lelkileg megerősítsenek.

Szeretném, ha minél több idős ember megtalálná az utat az „Idősek Barátai Program”-hoz, hogy megértést, segítséget, igazi odafigyelést kapjon, mint amit én is megéltem az utóbbi években nap mint nap a részükről.

Hálásan köszönöm az „Idősek Barátai”-nak, hogy lehetővé tették írásaim megjelenését.

Budapest, 2023. január 20.

Lőrincz Magdolna

Tartalom

Ihlet.....	8
Hangzavar a XX. században.....	10
Műveltség, óh!	12
Gondolatok a XX. században.....	14
Szilveszteri vallomás	17
A nap és a napok.....	20
Csupa szórakozás.....	22
Ákos unokámnak	27
Valamiről... ..	30
Egérkatasztrófa??	36
A ruhák „lázdása”	37
Játék a szavakkal – Ezúttal a „köz”-zel.....	39
Hétköznapi és ünnepnap - Román világ - magyar világ Erdélyországban	42
A tréfálkozó székel.....	46
Áronka és a csürkéek	51
Almabingyó.....	55
Mese egy kiskutyáról	61
Kutyaügyek tárgyalása	64
Rozika	67
Kirándulás a Tátrába.....	69

Ihlet

Hogy mi, vagy ki adhat ihletet egy hétköznapi halandónak – ami aztán arra készíti, hogy papírra vesse kóborló gondolatait – nem tudom. Tulajdonképpen, lehet akármilyen egyszerű, közönséges dolog, akár egy tárgy is. Nos, ezúttal én is így jártam. Elmondom, hogy történt.

Nyár volt. Meleg. A zsúfolt buszon ketten kapaszkodtunk. És mi ketten voltunk a legcsinosabbak: egy magas fiatalember, meg én. A férfin kék póló, szürkés-kék farmernadrág. Rajtam széles karimájú kalap, maxi ruha. Én nézegettem az urat, ő nem figyelt rám. Mobilján intézte halaszthatatlan üzleti ügyeit. Rövid idő múltán szemlélődésemet zavarni kezdte valami. Rá is jöttem, hamarosan, hogy mi. A nadrágja! Mert ez a farmernadrág rongyos volt. Mintha egy harci kutya marcangolt volna ki belőle kisebb-nagyobb darabokat. Nem a munkától, fára mászástól lett kopott és elrongyolódott. Rájöttem: tervszerűen, gyárilag készült ilyennek. Rongyosítva. Ez nem más, mint a kifecamodott ízlésű, újítási mániában szenvedő divatdiktátorok lázadó terméke: kreáljunk valami újat, ami megbotránkoztatja az ósdi, konzervatív, a régihez görcsösen ragaszkodó népséget. A mai gondosan ápolt szépség – nem szép. A rendetlen „lazaság” az új szépség kritériuma. És ami a legfontosabb: csak ilyen külsővel lehetsz modern.

A rongyosított farmerrel a siker teljes! Győzött a modernség. Nem számít, hogy nyáron meleg, télen hideg. Fontos, hogy minél szakadtabb legyen. Régen az óvilágban szégyenkezve befoltozták. Ma nem kell cérnát pazarolni rá. Virágozzék a topisság! De hogy egy komoly vállalkozó (üzletember) is jól érezze benne magát? Ez lehangoló.

Fentiek indokolják, hogy merényletre készülök. Tervem, hogy száműzzem ezt a vagány ruhadarabot a férfiak ruhatárából. Üvegfal mögött – tíz évre – egy speciális múzeumban

kap majd helyet. Mellette egy hozzá passzoló bábu, akinek kakastaréjos, lila, zöld, vörös színekben virító hajzata díszíti korunk modern ifjoncának loboncát. Erre igazán nem foghatjuk rá, hogy ósdi. Ma ez a menő. Akárcsak a tépett farmer.

És hogy tíz év után nem lesz már divatos? Meglehet. Lehet, hogy akkor az lesz a divat, ami már nem divat. Akkor az úr bemegy a múzeumba, kiváltja régen nélkülözött ruhadarabját, felhúzza, és kimegy kis kertjébe, hogy megkapálja a korai borsót. A szomszéd meg is dicséri, és sajnálkozik: kár, hogy annak idején ő a sajátját a kukába dobta. De se baj, majd jön egy újabb mánia. Kiegészítés:

Elképzelem, hogy Béla bácsi a városból hazajön kicsi, elmaradott falujába, s így szól:

-Ha látnád, te asszony, hogy milyen szegénység van a városban! Annyi a rongyos ember, hogy el se hiszed.

Rebi néni rábámul:

-Uram, Atyám! Azonnal szólok a komaasszonynak. Indulunk gyűjteni. Te pedig mész, és szétosztod a városban!!!

Kitalálva és leírva 2018. szilveszterén.

Hangzavar a XX. században

A farmerről jutott eszembe, mert még produkál a XX. század néhány kacifántos dolgot, amitől elállhat az ember lélegzete is. Azt már elmondtam, hogy a divat irányítói az idejétmúlt viseletet „modernizálták”. Eredmény: a rongyos farmer. De ez még semmi. Tehát, figyelem!

Két olasz zeneszerző (nevüket hála Istennek elfelejtettem) a XX. század elején úgy döntött: pusztuljon a múlt! A művészetekben is el kell vetni a múlt minden örökségét.

A zenét, a képzőművészetet is meg kell újíítani. Félre hát mindazzal, ami a festészetben, szobrászatban, zenében (hangszerekben) a tradíciókon alapul. Így született meg egy új irányzat, aminek lényege a formabontás. Nevet is adtak neki: futurizmus – a futurum latin szóból ered és jövő időt jelent. Ennek az új izgalmas irányzatnak a követői munkához láttak. A modernség jegyében olyan „szobrokat” kreáltak, amelyek nem a divatjamúlt fából vagy az ósdi márványból készültek. Mindenféle eldobált kacatból, vasdarabokból, szétszedett motor-alkatrészekből, stb. állt össze a modern csoda. A szemlélőnek csak az a feladata, hogy fantáziája segítségével fejtse meg, hogy mi fán terem az új alkotás. A festményről sem egyszerű kitalálni, hogy mit ábrázol a bonyolult kriksz-kraksz, esetleg rongydarabokkal dekorálva. De: tanuljunk formabontást.

Na és a zene! Mondhatom, ez a formabontás diadala. Fel kell dobálni a padlásra az eddig használt hangszereket. Nincs szükség többé zongorára, hegedűre, fuvalóra. Ezek már elavultak! Más hangzás kell! Új élmény. Mivel tudjuk biztosítani az új, modern élvezetet? Mindennel, amivel zajt csaphatunk! Egy-két ötlet: repedt fazék, mozsár, evőeszköz, kalapács, fűrész, valami, ami nyikorog, ami puffan, durran, csattan és a jó ég tudja, hogy még mit csinál. A lényeg az, hogy minél nagyobb legyen a hangzavar. Dallam, harmónia,

ritmus kizárva. Ez zavarná a lényegét: a zajt. E zene komponálói el is nevezték hivatalosan zajzenének. Tehát valóban létezik ilyen deformálódott szörnyszülöttje a zenei világnak. Azt nem tudom, zenélnek-e valahol pódiumon. Ha úgy dönt valaki, hogy elmegy meghallgatni ezt a hangversenyt, tanácsos dupla adag nyugtatót bevenni.

Nem elég a fenti modernségből? Az alábbi egy újságcikkből derült ki:

New Yorkban megtartották a modernista zene fesztiválját. A koncerten első előadásban meghallgatták John Kadge I. Természet szimfónia saját hangokkal című szerzeményét. A szerző a következőképpen adta elő művét: pohárból vizet vett a szájába, gurgulázva fröccsentette szerteszét a mikrofon előtt, s közben körmével a poharat kapargatta.

(No comment.)

Papírra vetve 2015. januárjában.

Műveltség, óh!

Liza és Giza, egy dunántúli kis faluból kerültek fel Budapestre. Fiatalok voltak, csinosak, alkalmazkodóak. Hamar találtak állást, ott, ahol nem kívántak magasabb fokú végzettséget. Mosolyuk mögött határozott cél húzódott meg: kitörni a szegénységből, az albérletből. Gondtalan életet élni, előkelő társaságban, nívós szórakozóhelyeken megfordulni.

Telt az idő, s azután, mint a mesében, Lizáért eljött álmai hercege, egy üzletember személyében. Kinyílt a kapu az áhított életforma előtt.

Giza egy kicsivel később ugyan, de egy vállalkozó révén felemelkedett a jómódúak osztályába. Megszűnt tehát a nélkülözés, gondtalanul élhetett a két leány.

Csak egyvalami hiányzott: a műveltség. De ne gondoljuk, hogy erre nem figyeltek a hölgyek nyitott szemmel és füllel. Igyekeztek kulturálódni. Hogy sikerült? Íme!

Hosszú idő múltán Liza és Giza találkoztak az Andrássy úton. Elegánsak voltak. Kalapot is viseltek.

G: – Szervusz Drágám, olyan régen láttalak. Mit csináltok mostanában?

L: – Tudod, mióta a férjem avanszált, csak az operába járunk.

G: – Igazán?

L: – A múlt héten láttuk a Lóheringet, és Wagner Holland bolygóját.

G: – Nahát! Gondolom, hogy nagyon jól néztél ki.

L: – Persze, nagyon elegáns voltam. Egy gyönyörű ruha volt rajtam. Tudod az, amelyik elől deportálva van, hátul pedig egy kicsit dekorálva.

G: – Igazán??

L: – A karomon egy remek meissen csipkesál. A fejemen egy különleges diaré.

G: – Ó, ó, ne mondd, nahát.

L: – És a kezemben egy szál gladiátor.

G: – Megáll az ész!

L: – Most figyelj, Gizácskám! A mellettünk levő páholyban ült egy nagyon szifilisz férfi, és az velem állandóan korrigált. Már azt hittem, hogy a férjem észreveszi, és felborítja a családi harmóniumot. De aztán észrevettem, hogy ő is krisztíroz egy földszinten ülő nőt.

G: – De Drágám, nem akartam közbeszólni, a gladiátor nem virág, hanem egy fűtőtest, amit egy külföldi mérnök menstruált. Legalábbis, engem a férjem így perforált.

L: – Ha a férjed mondta, bizonyosan így van, mert ő az üzemben nagy lótuszfaktusz, s az ilyen dolgokban teljesen büffé. No de még nem kérdeztem, ti mit szoktatok csinálni mostanában?

G: – Ó, mi rendszeresen lóversenyre járunk. A férjemnek van egy jó haverja, akitől mindig remek trippereket kapunk.

L: – Nagyszerű.

G: – Most viszont el vagyok keseredve, mert férjemtől csincsillát kaptam és állandóan viszketek tőle.

L: – Óh, Drágám ne ijedj meg! Ma már a penicillinnel mindent lehet gyógyítani.

L: – De el kell köszönnöm, Drágám. Vár Szamanta. Nemrég kislánya született.

G: – Hogy hívják a bébit?

L: – Heuréka. No, pá.

Lejegyezve 2022. február 15-én.

Gondolatok a XX. században

*Mottó: "A lárma kínszenvedés
minden intellektuális lénynek"*

Schopenhauer

- Csókolom, nagymama. Bejöttem egy kicsit hozzád. Olyan csendbe vagy. Miért nem kapcsolod be a rádiót?
- Mert kis unokám, így, a csendben érzem jól magam. A csend segít, hogy elgondolkodjak. Hogy emlékezzem. A lárma, a zaj a csend ellensége.
- Nem csoda, hogy a fiatalok között is akad olyan, aki menekül előle. Nemrég, egy házaspár, egyetemi végzettséggel Budapestről egy tanyára költözött. Nem bírta már a nagyváros dübörgését.
- Most élvezik a csendet, a nyugalmat, s közben megtanulják a nekik új, vidéki életformát. Kora reggel nem a villamosok zakatolására ébrednek, hanem kukorékolásra, amikor a kakasok ébresztik a Napot. Hát így bizony.
- Egyébként kis unokám, fiatal korunkban mi is falun éltünk nagyapával. Szép falucska volt. Sok lombos fával, gyümölcsös kerttel. Közel volt az erdő, a mező. Forgalom alig. Szinte zavartalan volt a falu csendje.
- Nekünk nagyapával kedvenc szokásunk volt, hogy estefelé, kézen fogva, szaladni kezdtünk kifelé a faluból – a mezőre. Szerettük a szabadban élni át a nappal csendes fogyását – az alkonyt.
- Amikor kiértünk a rétre, hanyatt vágtuk magunkat a dús, magas fűben, és némán hallgattuk a természet csendjét: a békák kuruttyolását, a tücskök ciripelését.

- Néha, néha egy-egy álmos madárfióka szólt mamájának, hogy ringassa egy picit, mert így hamarabb elalszik. Ez az apró madárpittyegés kitöltötte azt a zsongító csendet, ami elandalított bennünket. Kellemes emlék.
- Láttad ugye a virágos kertemet? Sokszor ülök ki a kispadra a virágokhoz. Itt is élvezhetem a természet csendjét. De másként: hallom a falevelek susogását; beszívom a virágillatot. Májusban a gyöngyvirág bódít el, s hallani vélem virágcsengettyűi csilingelését. Előfordul, hogy szürkületkor egy távoli kis templom harangszava simul bele a virágok csendjébe. Így válik igazán meghitté kertem csendje.
- És mondd kis unokám, tapasztaltad a szomorúság, a gyász szívszorító csendjét? Nekem akkor volt először részem benne, amikor nagyapát temettük. A szertartás alatt, a háttérben halkán szólt Johann Sebastian Bach: AIR című műve. Ez maga a Csend zenéje.
- Azóta is, ha hallom, lelkem mélyét járja át. Egyszerre kavar fel, és nyugtat meg. Bizony, bizony...
- Most, hogy a csendről beszélek, elgondolom, hogy életünk során hányféle csendben részesülünk. Eszembe is jut néhány.
- Az én csendem most a magány, az emlékezés csendje.
- Ha annak idején beléptem a tanterembe, a zsibongás (gyereklárma) megszűnt, s átadta helyét a fegyelem, a tisztelet csendjének.
- A színházban, előadás előtt a kíváncsi várakozás csendje honol.
- A cirkuszban egy-egy produkció lélegzetelállító, izgalommal teli csendet vált ki.
- Ha váratlanul tragikus esetről értesülünk, hirtelen döbbszent csend áll be.
- A temető csendje halk beszédet kíván tőlünk.
- Ha a hangversenyen befejeződik a zenemű, néhány pillanatig a katarzis csendje meg-némítja a hallgatóságot, s csak azután zúg fel a taps.

- Két egymást szerető ember között gyakori a meghitt csend.
- Nos, kis unokám, az imént felsorolt csend-változatok közül néhányat én is átéltem. De a végére hagytam a szerintem legfontosabbat, elmondom.
- Feltételezhető, hogy életed során időnként neked is lesznek nehéz napjaid. Csalódott, fáradt, kimerült lehetsz. Szeretnél megkönnyebbülni. Ilyenkor térj be az első útba eső templomba. Tudod miért? Mert ott lakik a CSEND. Az áhítat csendje, ami téged is megtölt áhítattal, alkalmassá tesz az elmélyülésre, az önvizsgálatra. És segít megkönnyebbülni. Legjobb, ha beülsz egy padba, s lehunyt szemmel hallgatsz a megszólaló orgona hangját. Lehet, hogy éppen Albinoni Adagio-ját fogod hallani, s ez a csodálatos zene segít, hogy átéld az áhítatos csend varázsát. Aztán, ha kipihented magad, megnyugodva, megerősödve fogsz kilépni az utcára. Mert átérezted a csend gyógyító erejét. Ezzel befejeztem a mesélést kis unokám. Elfáradtam...
- Jó, hogy beszéltél erről, Nagyi, nem is gondoltam, hogy ennyire fontos a csend. De most pihenj, Nagyi. A pihenés csendje is gyógyír.

A CSEND hangjai lejegyezve: Budapesten, 2021. májusában.

Szilveszteri vallomás

Nem szeretem a szilvesztereket. Az jár az eszemben ilyenkor, hogy ismét egy évvel többet hagyok a hátam mögött, s kevesebb marad a jövőben. Szóval a múltó idő...

Igen, lehetne ezen elmélkedni, de van-e értelme? Csak a hangulatom rontaná! Inkább idézem Hemingwaytől ezt a bölcs gondolatot: **„A derű a legokosabb lelkiállapot!”**

Ezen már érdemes elgondolkodni, s ennek értelmében kezdeni az új évet. Számomra ez nem nehéz feladat, mert a derű alaptermészetem. Kiskoromban, amikor a popsimra vertek, nem felsírtam, hanem felnevettem. Ez persze nem azt jelenti, hogy azóta is folyton vigyorgok. Engem is alaposan földhöz vernek az élettől kapott pofonok, s ilyenkor leengedek, mint egy lyukas labda. Aztán ha már újra felálltam, visszaáll az egyensúly, és visszatér a mosoly.

Fentebb úgy gondoltam, hogy a múltó időről nem érdemes elmélkedni, de hogy mégis visszatérek rá, annak 11 éves unokám az oka. Ugyanis ő volt az, aki jóízű bolondozásunkat megszakítva, egyszer csak megszólalt:

Te Mami! Öregszel. Van két ránc a szemed sarkában!

No tessék! Unokám sasszeme és kíméletlen őszintesége rávilágított a lényegre: ha élünk – öregszünk. S rögtön eszembe jut az a cinikus francia, aki nem átallotta a következőt mondani:

„ötven felett a nőnek mindene romlik, csak az erkölce javul”.

Puff neki! Mit mondhatnék erre, azt, hogy szégyellje magát, s inkább saját daliasságát vizsgálja? Hát bizony, nem mondhatom, mert igaza van.

Én vagyok rá az élő példa. Rozsdásodnak az ízületeim, gyengülnek a szemeim, a szívem időnként félrekalapál, rövidül az emlékezetem, stb.

Külsőleg pedig? Igen, el kell ismernem, két éve már búcsút intettem karcsúságomnak (Azok az anyai gének!), Izmaim bizonyos helyeken fellazultak, s nem merném most már térdem fölé felhúzni ruhámat annyira, hogy valaha formás combjaim kivillanjanak.

És szó, ami szó, a ráncok is megjelentek. Nincs az a csodaszer a világon, ami azokat végleg eltüntethetné. De van egy megoldás: **el kell fogadni!**

De csak visszatérek a tapintatlan franciára, a női erkölcsre vonatkozó szentenciájára. Ugye átsüt rajta a férfiúi felsőbbrendűség, az önhittség, az uralkodni vágyás, annak tudata, hogy mindig nekik van lehetőségük a választásra! Ebből adódik, hogy egy ötvenes nőt egy hetven feletti férfi sem ostromol. Gondolom, azért nem teszik, mert lehetőséget akarnak adni a nőknek, hogy ne vétkezzenek!? Bizonyíték erre, hogy a férfiak második vagy harmadik házasságában a nő jóval fiatalabb a férjénél (személyes példám, a férjem 18 évvel volt idősebb).

De hiába szidom ezt a franciát, mint a bokrot, ez csak amolyan műfüstölgés. És csak azért teszem, hogy ne hagyjam szó nélkül. Sajnos igaza van. Az én erkölcsöm is olyan rohamosan javul, hogy lassan jelentkezhethetnék apácának.

De álljunk csak meg! Dilemma előtt állok, olvastam valahol, hogy „Furcsa jószág a női erény. Fiatal korban hiába vigyáznak rá, azután – felesleges”. Most mit tegyek? Borzasztó, hogy ilyen „nehéz és komoly” kérdések elé állítja az embert az élet!

Csakhamar döntenem kell:

1. Javuljon az erkölcsöm tovább?
2. Vagy ne is vigyázzak rá ezután? 2004-ben döntenem fogok!

Ami pedig unokám őszinteségét illeti a ráncaimmal kapcsolatban, Romain Rollanddal fogok válaszolni: „Hiába jön az öregség, a szívemen nincsenek ráncok!”

Mert az ép szellem, a fiatalos gondolkodás, az optimizmus, a tenni akarás, az önzetlenség, a nyitottság, a derű és a jóakarat elsimítja a szív ráncait. Ez szerintem fontosabb a külső ráncoknál.

Végül, fülembbe cseng még mindig Romain Rollandtól egy jó tanács „Nem szabad meghalni, amíg él az ember”.

Lejegyezve 2003. szilveszterén.

A nap és a napok

Dzsingisz kán így vélekedett: „Az égen nem lehet két Nap, és a földön nem lehet két kán”.

A fenti idézet óta sem változott az égen a helyzet. Csak egy Nap szórja ránk sugarait, hol simogatóan, hol tüzesen. A napokból viszont nagyon sok van: tegnapból mai nap lesz, és ezt követi a holnap. Nap mint nap történik valami. Munkanapokon dolgozni megyünk. Szabad- vagy ünnepnapokon pihenünk, kikapcsolódunk (Persze akad köztünk naplopó is).

Egyes napokat számontartunk: megemlékezünk róluk, vagy megünnepeljük őket. Vannak gyásznapiak és vannak örömnapiak életünkben. Mintha az utóbbi időben számuk egyre szaporodna. Felsorolni nem is vállalkozom: a bolondok napjától az anyatej napján, az apák napján át a nemzetközi nőnapig.

Most ideje megismerkedni a Négyes Fogattal.

Négy ötvenes, jó kedélyű férfi alkotta a fogatot: Zoli, Józsi, Gabi meg Pista. Barátságuk nem tegnap kezdődött. Sokkal korábban. Azon a nevezetes, napfényes délelőttön, amikor az érettségi vizsga után együtt léptek ki a gimnázium kapuján. És megegyeztek: évente találkoznak egy olyan közismert napon, amire a napilapok is felhívják a figyelmet. Egyezségüket be is tartották. Rendszeresen összegyűltek. Csak néhányat említve: a könyvnapon, a magyar nyelv napján, hírességek születésének vagy halálának évfordulóján, nemzeti ünnepeken. Csupa komoly, mély tartamú napokon.

Néhány nappal ezelőtt, 2021. július 6-án, Zoli, aki naponta átnézi a METROPOL nevű újságot, a sok tarka érdekesség között, ráakadt egy tudósításra, amelyet nem lehetett

NEM észrevenni. Ugyanis kiemelten, keretben, csupa nagybetűvel ez állt:

„MA VAN A CSÓK VILÁGNAPJA”.

Végre! Egy izgalmas téma lesz napirenden! – kiáltott fel Zoli. Még aznap telefonált társainak, hogy jegyezzék be naptárjukba. Józsi, Gabi és Pista – érthető módon – felvilágyozva fogadták a hírt.

– Vidám napunk lesz – szólta Józsi.

– Felidézhetjük ifjúkorunk emlékeit is – toldotta meg Gabi.

Hogy mi mindenről esett szó a csók kapcsán a négy férfi között, én nem találgatom. Rábízom az olvasóra. Annyit hozzátehetek, hogy a csók a szeretet, szerelem, összetartozás, vágy kifejeződése. Jó érzést, örömet szerez, vagy okoz. Ritkán fordulhat elő, hogy valakiből kellemetlen érzéseket vált ki (pl., ha a fiú a lányt ellenkezése dacára megcsókolja a lányt).

De meg kell jegyeznem még valamit. Valamikor ifjúságunk hajnalán a csók, csókolózás diszkrét dolog volt. Idegenek előtt, nyilvános helyen, még hozzátartozók jelenlétében sem fordult elő. Intim dolognak tartottuk. De változott a világ, változott a csók világa is. Tapasztalhatjuk a változást utcán, közlekedési eszközökön nap mint nap. S diszkréten, még mi fordulunk el, hogy ne zavarjuk őket. Lehet, hogy inkább mi vagyunk zavarban? Bárhogy minősítjük, bárhogyan gondolkodunk róla, tény, valaki annyira fontosnak tartotta, hogy kiemelte a számtalan szürke nap közül és világnappá léptette elő. Ezzel lehetőséget adott mindenkinek, akit érdekel, hogy foglalkozzon vele.

A Négyesfogat tagjai jó hangulatban, őszintén, nyíltan osztották meg élményeiket, leszögezve, hogy a csóknak valóban jelentősége van az emberek kapcsolatában. A csók témáját végül is Józsi tízéves kislányának „megfigyelésével” zárták, aki elmesélte, hogy este a Tisza parton „csavarosan” puszilkodó párokat látott.

2021. július 10-én.

Csupa szórakozás

Mondom neked, kedves fiatal, hogy nagyszerű dolog a betűvetést tanítani! Úgy érettségi táján, amikor hosszú útra készülödsz, s azon töröd a fejed, melyik úton indulj: válaszd a tanítói pályát! Mielőtt döntenél, nézzük meg az előnyeit és hátrányait. Mellette szól a nyári szünet, és az ünnepi szabadnapok (sokan irigylik ezt)! S év végén az eredményes munka öröme. Viszont ott a másik oldal. Számolj azzal, hogy soha nem leszel milliomos. Csak a fizetésedre támaszkodhatsz. Gondolj arra is, hogy a tantermi órák (napi 4-5 óra) után közel sincs vége a munkádnak!

Ami mindenekelőtt számít, az a te személyiséged, és a hivatástudat. E nélkül soha nem lesz örömed tanítói munkádban. Szerencsés dolog, ha él még benned az „örök gyerek”, s így közelíted meg legapróbb tanítványaidat. Megértés, összhang csak így jön létre köztetek. Ha pedig egy kevés színészi képesség is rejtőzik benned, nagyon sokat nyertél. Olvasd, színesen, eljátszva a mesét, a történetet! Így annyira leköti a kicsiket, hogy rendetlenkedni is elfelejtenek. Arról nem is beszélve, hogy milyen kellemes hangulatú lesz az óra. Unalom kizárva. Egy idő után a gyerek is hangsúlyozva, kifejezően fog mesélni, olvasni. Csupa szórakozás lesz iskolába járni.

Az órákon, de azon kívül is több apró esemény színesítette hangulatunkat, s tette de-rüssé az együttlétet. Együtt nevetett a nagyobb gyerek a kisgyerekekkel. Példa erre, amikor a második osztályos Lacikáról kiderült, hogy igen pontos megfigyelő: a mesében szereplő lónak minden porcikáját megrajzolta. Kis vitája volt a padtársával, amit én ész-revettem, és füzetével kijött hozzám. Ugye van a lónak ilyenje? Igaza volt Lacikának, van, hagytam jóvá. Ezzel Lacika a padtársa és az osztály felé mutatta a füzetét, és diadalmasan kijelentette: mondtam ugye, hiszen ezzel pisál.

Nagy derűtség támadt az osztályban, és mindenki látni akarta Lacika rajzát.

Másik aranyos eset. Gabika elkésett reggel. Kérdésekre azzal próbálta indokolni a késését, hogy anyja hat órákor indult dolgozni, de előtte megünnepelték a névnapját. Társai kételkedésére határozottan felelt. Így szoktuk! (Szorult helyzetben segít a fantázia.) És mit csináltál idáig? Leültem, és néztem az órát, hogy el ne késsek. Végül egy őszinte kislány virágcsokorral köszöntött, miközben kissé suttogva elárulta, hogy anyukája a piacon vette, mert ott olcsóbb.

Itt csak röviden megemlítettem néhány történetet, de kettőt mellékelek részletesen.

Most elmondom, hogyan hódítottam meg Dömötört, az ügyes, értelmes (mindig tiszta) cigány fiút.

Dömötör esete

Arról van szó, ahogy a vers mondja: „Se hall, se lát Dömötör, buta volt, mint hatökör. Mert ez a se hall, se lát, kerülte az iskolát.” Így két évvel idősebb volt társainál (2. o.). Minden reggel eljött hazulról, leült az iskolával szemben a járda szélére, és nézte az iskolát. Se jó szó, se fenyegetés nem hatott rá, hat lóval sem lehetett volna bevontatni az iskolába. Ezek után tudtam, hogy csak egy kis ravaszság segíthet. Úgy is lett. Lementem hozzá, az utcára. Kérdeztem: miért nem akarsz bejönni az iskolába? Így felelt durcásan: Azért, mert folyton csúfolnak. Erre megnyugtattam, ha bejön, nem fogják csúfolni az osztálytársai. Most azért jöttem le hozzád, hogy elmondjam, nagy bajban vagyok. Egy ilyen magas fiúra lenne szükségem. Kellene valaki – és én rád gondoltam – aki vezeti a tornasort. A többi gyerek mind alacsony, egy sem alkalmas erre. Te pontosan megfelelnél. A csel hatott. Szó nélkül jött, és bementünk az iskolába. Társai nem csúfolták, nagy örömmel köszöntötték. Szia, Dömötör! Ő pedig boldogan és büszkén menetelt a sor elején. A többi órán is jelen volt. Számtanból a legjobb volt az osztályban.

Zsuzsi beteg

Óvodai működésem idejéből őrzöm ezt a bájos esetet. Címszereplője Zsuzsi, egy kedves és élénk hároméves kislány.

Zsuzsi vidáman játszik társaival a terem sarkában. Egyszer csak pityeregve, védelmet és vigaszt keresve szalad felém.

- Megütöttem – szipogja, előre nyújtva mutató ujját.
- Nagyon fáj, Zsuzsikám?
- Igen, gurul le egy kerek könnycsepp szeplős arcocskáján.
- Akkor te beteg vagy Zsuzsikám, ugye?
- Igen... lágyul el még jobban Zsuzsi.
- Na, gyere az ölembe, hadd kössem be az ujjacskádat – simogatom meg.

A kislánynak nagyon tetszik ez a megoldás. Gyorsan beül az ölembe, s engedi, hogy egy hosszú-hosszú gézt csavarjak az ujjára. Amikor elkészül a kötözés, Zsuzsi teljesen átadja magát a „betegségnek”. Elernyed, fejecskéjét a vállamra ejti, szemét lehunyja. Beteg!

Pajtásai ezalatt körénk gyűltek, s figyelték az eseményeket. Sokan elnézően mosolyogtak, de látszott rajtuk, hogy tetszik nekik a játék. Néhányan viszont kételkedve és gyanakodva nézték Zsuzsit. Talán irigyelték is egy kicsit.

Az egyik fiúcska meg is szólalt:

- Zsuzsi, te nem is vagy beteg...

Zsuzsi meg se moccant. De most már nem hagyták békén.

- Nem is beteg! Nem is fáj neki! Csak úgy csinál – kiabálták

Zsuzsi egy darabig tűrte a szurkálásokat, de az ő türelmének is van határa. – Hirtelen

„életre kelt”, gyorsan felugrott, és szikrázó szemekkel vágta oda pajtásainak:

– De amikor a hasam fáj, akkor beteg voltam! Na!!!

Lehetett ezt megcáfolni?

A kis lovag

Helyszín a második osztály. Órák előtti készülődés. Egy tanuló szétszórja a füzeteit, és rá is tapos egyik lehullott füzetére. Rászólok.

Erre egy pajtása elindítja a lavinát.

– Nemcsak rendetlen, hanem szerelmes is!

– ???

– Igen, igen! bizonygatták a többiek. Szerelmes az Ágiba, és a napköziben ki is akart ugrani az ablakon. Ugy kellett behúznia egy negyedikesnek. A dolog kezdett nagyon érdekessé válni, habár tisztában voltam azzal, hogy gyermeki csacszkodásról van szó, mégsem tudtam megállni, hogy bele ne illeszkedjek a játékba.

Ránéztem a szóban forgó fiatalemberre, aki önmegadóan, csendesen, lehajtott fejjel ült, s egy hanggal sem tiltakozott.

– Mit szólsz ehhez? Igaz, amit mondanak?

– Igen... volt a halk válasz.

– De te azért nem gondoltad komolyan a kiugrást, ugye?

– Háát.... bizonytalankodott.

– Na de miért akartál kiugrani?

A lányok azonban megelőzték a válaszadásban.

– Azért, mert Ágikának fekete pontot akart adni a tanár néni.

– Értem már... szóltam.

Ezzel azonban nem fejeződött be a történet, mert az osztály legértelmesebb tanulója odaállt Jancsi elé, és élénken gesztikulálva, öreges, bölcs hangon korholni kezdte.

– Hogy lehet valaki ilyen szamár? Mit gondolsz Te? Ezért hozott világra az anyád? Ezért dolgozik érted? Te még nem is lehetsz szerelmes, mert az én testvérem húszéves, és még csak most kezd szerelmes lenni. Mutasd csak a homlokod! Á, milyen alacsony, ezért akarsz butaságokat csinálni. Nézd meg az enyémet! Ez szép magas. Mondotta is az anyukám, hogy akinek magas a homloka, az okos. Én nem csinállok ilyen szamárságokat!

Az összegyűlt gyerekek élénken helyeseltek, s közös erővel próbálták egyszer s mindenkorra lebeszélni Jancsit arról, hogy szerelmes legyen, s főleg, hogy kiugorjon valakiért az ablakon.

A becsengetés vetett véget ennek a meggyőző munkának.

2021. július 10.

Ákos unokámnak

Amiről mesélni fogok neked, nem lesz túl mesés. Annál is inkább, mert valóban megtörtént.

Emlékszem, március eleje volt, harmatos reggelre ébredtünk. Kellemes tavaszi napra számítottunk. De mit ad Isten? Pontosabban a gonosz kismanó, aki mindig résen áll, hogy megfricskázza az orrunkat. Gondoskodik róla, hogy ne legyen túl szép az élet. Nem is lett. A manó észrevétlenül a lábam elé állt, megbotlottam benne, magas ívben repültem át rajta, majd fejjel előre értem földet (padlót). Ugye remek attrakció volt manócska?

Gondolom, ilyen helyzetben a betört fejű halandó nem a Duna aznapi vízállásáról érdeklődik, hanem ezzel-azzal, segítséggel próbálja fékezni a homlokából alácsurgó vért. De nem volt egyedül a bajban: jobb oldala, csuklója, csípője is figyelmeztette, hogy érzékenyen viselték az anyafölddel való nem várt találkozást. Az érthető, hogy nem volt kedvük az ibolya illatát szimatolni a tavaszi levegőben.

Kívánsz még valamit manócska? Vagy elég volt ez mára?

Megadtam magam, ültem a földön, s a fehér szőnyeget néztem. Piros vérem apró tócsákban, lassan szívódott bele. Aztán ültem a mentőben, és elmélkedhettem a jövőmről. Sajnáltam, hogy nem adhatok egy csokor ibolyát a mentősöknek.

A kórház. Megvizsgáltak, felvételek készültek. Beszéltem arról az orvosoknak, hogy néha gond van a vesémmel, de megnyugtattak, hogy a röntgen ezt nem igazolja. Ennek ellenére szükséges lesz a kivizsgálás, de pillanatnyilag nincs rá idő, lehetőség. Ezért döntöttünk úgy, hogy másutt keresünk lehetőséget a kivizsgálásra.

A fenti balesetet azért kellett elmesélnem, mert a következő „mesének” állandó fájdalmas kísérője lesz.

Útra keltünk, és átléptünk a mesék csodálatos világába.

A mesékből tudjuk, hogy itt minden megtörténhet, még az is, ami nem történhet meg. Kíváncsi szemmel barangoltuk be ezt a titokzatos kis országot, ahol minden olyan nagy-nak látszik, pedig csak aprócska.

Mi elszántak voltunk: minden akadályt leküzdünk, hogy megtaláljuk a gyógyulást hozó kórházat. Haladtunk előre, átúsztuk az Óperenciás tengereket, megmásztuk az üveghegyeket; s a kristályvizű folyón túl, de még azon is túl, a kerekdombi ezüst erdőkön is túl; ott, ahol a kurta farkú malac túr... végre!

Ott pillantottunk meg egy gömb alakú különleges palotát. Állandó mozgásban volt, tetején tornyocska, rajta arany betűkkel: MESEKÓRHÁZ.

Nos, végre itt vagyunk! Elfáradtunk, csüccsenjünk le az első vakondtúrára! Szájtátva bámultuk a forgó palotát, amikor egy hang szólalt meg: Segítünk! Türelem! Üljetek le az ülőkékre! Azonnal szót fogadtunk, letelepedtünk az öreg gombák széles kalapjára, s hallgattuk a harangvirágok csilingelését. Fölöttünk színes tollú madarak csicseregve kergetőztek. Szívemben az a vágy született meg: de jó lenne megtanulni repülni. Száll-dosnék a virágos rétek felett, vidám dalokat énekelnék. Senki sem lenne szomorú... így ábrándoztam. De félbe is hagytam, mert orvosok hangja szűrődött ki a rendelőből.

– Te mit gondolsz? Betegyük? Szerintem ne tegyük be. Anélkül is megoldható. De pontosabb képet kapnánk, ha egy rövid ideig használná. Talán mégiscsak tegyük be.

Gyanús volt számomra ez a beszélgetés. Nem tetszett nekem. Elment a kedvem az énekléstől, repülési szándékaimat is félretettem. Azon törtem a fejem, hogy mit, kinek, hogyan, mikor, hova tesznek be. Kételyeim hamar elmúltak, mert nyílt az ajtó, és egy férfi kiszólt.

– Kérem a katéteres hölgyet.

Bent két műtős megragadott, és leszedte a felső ruházatomat, és zsupsz, úgy dobott a kezelőasztalra, mintha egy zsák krumpli lennék. Borzasztó fájdalmaim voltak. Szerettem volna megkérni őket, hogy kissé óvatosabban, de erre nem volt már idő. Nem volt más lehetőségem, csak sikítani – ami nagyon is indokolt volt. De ezen a műtősök nem hatódtak meg. Zavartalanul turkáltak bennem jobbról, balról. Kétségtelen, katétert helyeztek be.

Sajnos ennek a működtetése állandó hiba forrása volt. Napirenden voltak a problémák: kilyukadt a tartály, szétvált a vezeték... Bosszantó és nagyon kellemetlen időszak volt ez a majdnem két hét. Ellenőrzéskor kiderült, hogy a vesém rendesen működik. Ez csodálatos hír volt. Kiderült azonban az is, hogy mulasztások is történtek. Pl. két naponként kellett volna ellenőrizni a katéter működését. Ez nem történt meg. Így el kellett szenvednem ennek minden hátrányát.

Mindazok ellenére, hogy a mesék világában sem „mesés” minden, azt kell megállapítanunk Szophoklész szavaival élve: hogy „az embernél nincs semmi csodálatosabb”.

Igaz mese papírra vetetve 2022. április 23-án.

Valamiről...

Igen, írni kellene most már valamiről. Szükségét érzem az írásnak. De miről? Legjobb lenne a világmindenségről, de ez túlságosan nagy falat számomra. Megakadna a torkomon.

De mi lenne, ha e hatalmas mindenségnek csak egy kis részéről gondolkodnék, és írnék.

Igen. Már tudom is. A mezőről és erdőről írok. Mindkettő értékes része életünknek, mert tele vannak szépséggel, gazdagsággal, és számomra értékes gyermekkori emlékeket idéznek fel.

Tehát: **a mező**

Ó, a mező! Gyermekkori játékaim egyik színhelye. A mező? A nagy távolság; az elérhetetlen messzeség; a titokzatosság; a végtelenség...

Felettünk: fodros-bodros fehér felhőtakaró, néha kibukkanó, elérhetetlen kékséggel.

És lent? Lábam alatt bársonypázsit, pipevirág szőnyeggel, hajat borzoló lágy simogató széllel. Itt minden arra csábít, hogy szaladgáljunk, fogócskázzunk, kergetőzzünk. Ha már alaposan elfáradtunk, leülünk a fűbe, és a pipevirág¹ karikákat összekapcsolva koszorút, vagy koronát készítünk. A fejünkre tesszük a koronát, így táncolgatunk, illegetjük magunkat. Majd gondolunk egyet, és megmártózzunk a friss vizű kis patakban. A gyors fürdőzés után már szaladunk is, és a meleg fűben hengergőzünk vígan, kacarászva.

¹ gyermekláncfű

Ha színes szárnyú lepkét látunk, kergetni kezdjük, de soha nem tudjuk elfogni, mert mindig magasabbra, magasabbra repül.

Persze a bukfenc sem marad el játékaink közül, mert mindig jólesik, ha bolondozhatunk.

Végül nem hagyhatjuk el a versenyfutást sem, hogy megtelhessünk tiszta, friss levegővel, és úgy induljunk haza.

Ha majd kezdenek nyílni a virágok, a **virágos mező** szemet gyönyörködtető szépség.

Szállnak az évek, múlik az élet, de lelkemben tovább él gyermekkorom tarka mezője, ami nekem akkor a **világmindenséget** jelentette.

Gondolatban csokrot kötök mezei virágból, majd széosztom barátaimnak, hogy érezzék ők is a mező ígésző „leheletét”. A mező befejezése után, néhány nappal.

Az erdő

Tegnap éjszaka szokatlan álmot láttam. Váratlanul meglepett egy bájos tündérke, és így szólt: a mezőn túl kezdődik a meseerdő, ahol valóban minden olyan, mint a mesében. Kíváncsi vagy rá? Hogyne lennék – szoltam – , de a tündérke már sehol sem volt. És én – nem vesztegetve az időt – , azonnal indultam. Nemcsak bekukkantani akartam az erdőbe, hanem beljebb menni a meseerdő királynőjéig.

Az erdő szélén tapasztaltam, hogy sűrűbben állnak a fák, és sok a bokor. Hűvösebb volt, mint a mezőn, és félhomály. Ennek oka az, hogy a hatalmas fák koronái eltakarták az eget. Így kevés fény jutott be a fák közé.

Az első lépésem egy mohaszőnyegre esett. A második lépésem alatt viszont recsegett-ropogott az ösvény. Ugyanis letört, száraz ágak borították az ösvényt. Mert az erdő nem mindig ilyen szelíd. Néha előfordul, hogy a fergeteges fellegekből vihar támad, és akkor törnek az ágak; és a süvítő szél lesöpri a vastagabb ágakról a leveleket. Viharban az erdő durva, kíméletlen, el kell bújni előle, és megvárni, amíg lecsendesedik. Most békés

csendben, gyenge szélben ringatóznak a fák és a bokrok. És ebbe a csendbe, egészen közel hozzám belefütytyent egy rigó. Arra nézek, és mit látok: egy vastagabb ágon csücsül három rigófióka, és a rigó papa fütyögni tanítja őket.

– Figyelj te is, rigó Ricsike, mert a csőrödre koppintok! Meg kell tanulnod rendesen a rigófütytyöt. Egyébként csak hápogni fogsz, mint Mári néni kacsája.

Szeretném, ha szót fogadna Rigó Ricsike, és nem kapna ki Rigó papától.

Tovább indulok, de egy vékonyka hang megállít.

– Vigyázz, nehogy a kisfiamra lépj! Én a gyík mama vagyok, most viszem haza a kisfiamat a Gyík-oviból.

– Persze, hogy vigyáztam a gyíkfira.

Az egyik megtett séta után leülni készültem egy moha-párnára, amikor egy kellemes kakukk hang váratlanul megkérdezte:

– Elkakukkoljam neked, hogy hány óra van?

– Szívesen veszem, feleltem.

És a kakukk kakukkolni kezdett egészen 12 óráig.

– Ebédidő! Ebédidő! ujjongott az egész erdő. Kezdődött a lakoma. Mindenki azt ette, ami az ő étele, ami kedvére való volt. A kis énekesmadarak nem győzték kapkodni a sok szunyogot és legyet. Az egyik madárka odacsicssergett hozzám, és azt mondta:

– Mit szólsz, milyen jól élünk!

De jól élhet a fakopáncs is, mert az előbb húzott ki hegyes nyelvével az akácfa kérge alól egy kövér kukacot.

– Egészségedre! Jó, ebéd utáni pihenést! Elfogyasztottam hamuba sült pogácsámat, és pihenőhelyet kerestem az elcsendesülő meseerdőben. Az erdő minden lakója ebéd

utáni álomba merült. Csupán egy-egy ásítás, rövid horkantás, apró pisszenés, fészkelődés, morgás, nyöszörgés jelentette, hogy a meseerdő él, most csak megpihen egy rövid időre.

Nemsokára a lombok suhogása ébresztette az erdő kis lakóit.

– Ébresztő, ébresztő! – susogták az ágak, lombok. Minden újra életre kel. Zúg, zeng, zsibong a meseerdő, és a szívem is zeng, mert magával sodor a tavaszi zsongás. Tegnap a déli csendes pihenő alatt elérte fülemet egy hang. Egy olyan hang, amit eddig nem észleltem sétám során. Most arra tartok. Igen, egy aprócska hegyi patak sietve bukdácsol a kisebb-nagyobb kavicsokon át.

Leültem melléje, és néztem a kristálytisza vízben ficáncoló pisztrángokat. A patak csobogása jutott el hozzám, így találtam rá. Szívesen ültem volna hosszú ideig a patak partján, élvezni a csobogás elandalító hangját. Lejjebb a vízen mozgásra lettem figyelmes. Oda nézek, és mit látok: medve mama és bocsai fürödnek, hangos lubickolással. Megvártam, amíg befejezik a fürdést, és elindulnak hazafelé. Jobb volt, hogy nem vettem észre, mert az anya nagyon félti kölykeit. Vidáman haladtak, a bocsok ugrándozva, bukfencezve, az anyjuk pedig brumma-brumma-brummaga énekelni kezdett: „A medve, a medve, ma jó a medve kedve; a medve, a medve, ma jó a medve kedve.”

A bocsok is rázendítettek, s így vidáman, ütemesen lépkedve cammogtak a barlangjuk felé.

A medve élmény után én is megváltam a kis pataktól, és a nagy, lombos fák felé sétáltam, amikor zsupsz, a nyakamba pottyant valami. Vagy valaki?

– Mik-mak, mik-mak, itt vagyok, tudod-e, hogy ki vagyok?

– Jó, hogy jöttél, Mókus Misi, neved mindenki ismeri. Nem csoda, mert csintalan vagy, s bárkit huncutul lóvá teszel. Tréfáidnak sosincs vége, ha nem tetszik, fuss el véle.

– El is futok ugrándozni, és tovább is hancúrozni. Az egész erdő makk-raktár, kicsi mókus ott tanyáz. Miután a mókus továbbállt, hogy makkot gyűjtsön, letelepedtem egy

kidőlt, vastag fatörzsre, és hallgattam az erdő hangjait. Amolyan „beszélő” csend volt, a fák leveleinek szüntelen susogásába szólt bele egy-egy madárhang. Némelyik állat csendes morgása és mozgása is hallatszott. És hogy, hogy nem, eszembe jutott Vuk, a mesefilm hőse: „Fürge róka lábak... hipp-hopp, jön Vuk”. És mivel a mesében minden lehetséges, valóban ott termett Vuk. Kijött a sűrűből és felém tartott.

- Köszöntelek Vuk, de megnőttél. Igen csinos rókafi lett belőled. Hová tartasz?
- Megyek, hogy egy saját rókalyukat rendezek be magamnak, mert külön fogok élni.
- Ismerlek. Tudom, milyen okos és bátor fiú vagy. Egyedül is megállod a helyed.

Útjára engedtem Vukot, és én továbbra is élveztem az erdő zsongó csendjét. Ahogy elmélkedtem a világ sorsáról, önmagamról és célomról, ami ide vezetett, felébredt bennem egy sejtés: a közelében lehetek immár a királynőnek. De hogyan, milyen úton jutok hozzá? Ki segítene, ki mutatna utat? És mivel a mesében minden lehetséges, még az is, ami lehetetlen, megszólalt valaki a tölgyfa ágon. Kuvik, kuvik. A gondolatolvasó bölcs bagoly jelentkezett.

- Ki segítene, ha nem én? Hívd el Bambit, az őzikét is, és kettesben induljatok a nehéz útra! Mert az erdő nagyon veszélyes, sűrűn áll a sok hatalmas fa és bokor. Az ember azt gondolná, áthatolhatatlan rengeteg. Szinte teljes sötétség van. „De én éjszaka is jól látok, jobban, mint nappal. Így tudlak irányítani benneteket” – így a bagoly.

Indultunk. Már az első lépések után tapasztaltuk, hogy mind sűrűbb, és sötétebb lesz az erdő, ahogy haladtunk befelé. Alig láttunk az orrunk hegyéig, de helyettünk látott BB, a bölcs bagoly, és kísért fától fáig, bokortól bokorig, járható ösvénytől a jó gyalogútig. Akadt néha a sűrűben egy kis liget tavacskával, ott megpihenhettünk. Aztán ismét neki-vágtunk az áthatolhatatlannak hitt rengetegnek.

- Nincs már messze, hamarosan célhoz érünk – szólt BB.

Valóban, lépésről-lépésre oszlott a sötétség, és lassan kivilágosodott. Kiléptünk a napfényre, és elénk tárult egy gyönyörű virágos rét, a virágok közt elszórtan egy-egy kis

növendék fenyővel. És nini! A rét közepén emelkedett a trón. Soha el nem hervadó, zöld levelekből volt építve. Ott ült a királynő, fehér margarétákból készült hosszú ruhájában. Fején vadvirágokból készült koszorú. A szeme tengerkék, aranyszínű haja csigákban omlott vállára. Ő az, aki szelíd szigorával vigyáz a meseerdő rendjére és gondoskodik minden alattvalójáról. Szereti és védelmezi a meseerdő népét. Mi Bambival csak ültünk a tisztás szélén a moha párnán, elbűvölve a királynő szépségétől. A királynő észrevett bennünket, és felénk fordult.

Mi felálltunk, a királynő rám mosolygott, én viszonztam. Ez volt a találkozás mosolya, és egyúttal a búcsú mosolya is. Elértem célomat, hogy lássam a királynőt, és boldog vagyok, hogy sikerült. Itt a mese vége, fussunk gyorsan véle.

*Fenti gondolatok mezőről és erdőről
lejegyezve 2022. 07.18-án.*

Az erdő fohásza

Vándor, ki elhaladsz mellettem,
ne emelj rám kezet!
Én vagyok tűzhelyed melege hideg,
téli éjszakákon,
én vagyok tornácod barátságos fedele,
amelynek árnyékába
menekülsz a tűző nap elől,
és gyümölcsöm oltja szomjúságodat.
Én vagyok a gerenda, amely házadat
tartja, én vagyok asztalod lapja,
én vagyok az ágy, amelyben fekszel,
a deszka, amelyből csónakodat építed.
Én vagyok házad ajtaja, bölcsőd fája,
koporsód fedele.
Vándor, ki elmegy mellettem, hallgasd
meg a kérésemet:
- Ne bánts!

Egérkatasztrófa??

Higgyétek el, nem hallucinálok. Ha csend van nálam, akkor hallom. Mármint a motoszkálást a ruhásszekrények felől. De hogy pontosan honnan jönnek ezek a hangok, még nem tudom. Csak találgathatok: a padlóból? A falból? A szekrény oldalából, hátuljából, tetejéről? Hopp, világosság gyúlt a fejemben: egér!! Egerek rágták át a falat, és most itt vannak a szekrény tetején. Biztosan egy egész família. Gondolom, az egér papa férfihez illő elszántsággal szakadatlanul csak rág, rág. Elszánta magát, hogy nem hagyja abba, amíg az éléskamráig nem ér. És az egér mama? Próbálja kordában tartani mozgékony gyerekseregét. Kérte tőlük, hogy lábujjhegyen játszódják a „Fogd a farkát! Csak a farkát!”, kedvenc játékukat. De rá se hederítenek: ugrándoznak, buk fenceznek kecskebukáznak, fogócskáznak. Két egérkislány: Inci meg Finci összekapaszkodva dobantózt táncolnak. Hallom is a dobantásokat. De mindennek van határa! Nem tűrhetem tovább ezt az ingyen zenebonát a ruhásszekrényem tetején. Fel kell jutnom a tetőig. De ehhez létra kell. A szekrény tetején felfedeztem az egér familiát. Hozom már a létrát, s füles kosaramban a mezőre viszem őket. Ott majd a mezei egerekkel a „Cincogék ligája” keretében megrendezhetik a „Harc a farkakért” összeecsapást. Az a csapat győz, amelyik kétszer annyi egérfarkat gyűjt, mint az ellenfele.

Ezzel elköszönök a buk fencező, focizó egérfiúktól, és külön Incitől és Fincitől, akik balettra tanítják majd a mezei egér-kisasszonyokat. Sok sikert!

Lejegyezve 2022 szeptemberében, őszelő havában.

A ruhák „lázadása”

Rájöttem, hogy a szekrényeknek is sorsa van. Sorsuk az én életutamhoz kötődik. Ha visszagondolok sok-sok évtizeddel korábbra, ezt a kedves dalt kell idéznem, melynek szövege akkor igen illett rám, és hasonló korú lánytársaimra. A dal így szól: „Szeretem a diszkrét félhomályt, szigeten a nyári éjszakát. A szerelem a legjobb jó dolog, húsz éves vagyok.” Most viszont terítékre kell kerülnie a kulcskérdésnek. Honnan származnak a sisegő, sercegő hangok hol halkabban, hol erősebben? Honnan jöhet az aprócska morogás, zizegés, susogás? Egyértelmű, hogy csak a tavaszi, nyári ruhák szekrényéből jön. Ennek járok utána. Nagy a csend a szobában. Én vigyázva, lassan nyitom a szekrényajtót. Óvatos vagyok, attól tartva, hogy esetleg ismeretlen, ijesztő, torzonborz, gonosz manó ugorhat nekem. De manó nem jelentkezik. Amit viszont láttam, az elképesztő volt. A szavam is elállt. Nem kaptam levegőt. A ruhák megzavarodtak, egymásnak estek. Egy részük már leesett a vállfáról, a többi esztét veszve ugrált rajta:

– Úgy kell neked! Úgy kell neked! – ismételték kárörvendve ruha nyelven. És verekedtek: szemem láttára a hosszú ujjú blézerem jól beleboksolt a sárga kánikula ruhámba, aki azonnal összerogyott. Nem hagyták abba lökdösődést, rugdosódást. Közben az egyik maxi ruha letépte a szoknyáját egy kétrészesnek:

– Miattad nem férek! Pucolj innen! – sziszegte. És kórusban kiáltották:

– Helyet! Helyet! Több helyet akarunk!

Szünet nélkül tépték, cibálták, cincálták, tépdesték egymást. Pokoli zűrzavar volt. Én egy darabig bénultan, tehetetlenül álltam. De aztán elkiáltottam magam:

– Rend legyen! Csendet kérek!

Megsajnálta őket. Igazatok van. Tényleg nagy a zsúfoltság. Két dolgot tehetek, hogy segítek rajtatok. Az egyik: néhányat elajándékozok. De kitaláltam még valamit. Arra gondoltam, hogy minden hét végén ti kiválasztjátok azt a ruhát, aki a legjobban viselkedett a hét folyamán, azt kiakasztom a szekrény külső oldalára. Ez lenne a jutalma, hogy egy hétig mutogathatja magát.

Egyelőre más megoldás nincs. Nagyon sajnálom.

– „Legyetek jók, ha tudtok!”

A „fantázia világában” utazgatva fentiek elkövetve 2022. böjtelő havában.

Játék a szavakkal – Ezúttal a „köz”-zel

Miért? – kérdezheted – semmi közöm hozzá.

Máris szavadon fogtalak. Benne volt a mondatodban. De sokszor észre sem veszed, hiszen gyakran rejtőzködik. Magára akaszt, hol elöl, hol hátul olyan hangokat, amiktől jelentése is módosul. De ő – a köz – ott van.

Bizonyosságul ismerkedj meg Dani bácsival, aki egy vidéki nagyvárosban él. Tehát: Dani bácsi közel sem öreg, de nem is fiatal. Úgy a kettő között. Középkorú. Abban a korban van, amikor „az öszlő halánték a nő számára ajándék” – mondja egy régi sláger. Egyébként eddigi életét a középszerűség jellemezte. A gimnáziumban a torna sorban középén menetelt, tanulmányi eredményei közepesek voltak. A cégnél a fizetési lista közepén állt, közepes fizetéssel. Nem volt makkegészséges, de beteges sem. Közérzetére nem volt panasza, csak igen ritkán (időjárás, frontok). Elmondható, hogy Dani bácsi úgy közepesen elégedett lehetett az életével. Örült is, hogy nem a középkorban, hanem a mai, modern, kényelmes korban élhet közepesen. Dani bácsi nem tartozott a lusta emberek közé. Reggel 6-7 óra között kelt fel. Napközben is sokat mozgott. Szeretett kertészkedni. Virágot is ültetett. Közülük rendszeresen kiszedte a gyomokat. Közép fasorban, ahol lakott, a ház előtti területet – ami előzőleg csupasz, gondozatlan volt – virágosította. Gondosan megtervezte, lerajzolta, hogy melyik ágyásba hány darab és milyen színű virág kerüljön. Március 15-re a középső ágyásban virág-kokárda készült: zöld bukszus övezte keretben piros és fehér virágok. Szeretett rájuk nézni és köztük lenni.

Dani bácsi maga vásárolt be. Ezúttal is a boltba készült. Kell valami vacsorára való. Öltözködött. A nyakkendők közül kiválasztotta a pettyeset.

Felkötötte. Vigyázott, hogy a melle közepén legyen. Haját megfésülte, majd közepén gondosan elválasztotta. Így szerette. Nem volt olyan hétköznapi. Illett egy ápolat, középkorú úrhoz. Indult. A lépcsőházban találkozott a három szomszéd sráccal. A közbülsőnek olyan rövid volt a nadrágja, hogy csak a lábszára közepéig ért. Gyors tempóban nőhetett – mosolygott Dani bácsi. A ház előtt egy pillanatra megállt, és rosszállóan csóválta a fejét: egy bicikliző fiú a közút közepén bravúroskodott. Dudáltak is az autók erősen. Dani bácsi csak a második megállóban szállt fel a buszra. Mehetett volna rövidebb úton az Etelköz nevű utcácskán át, de nem azt választotta. Szeretett végig sétálni a liget közepén a széles sétányon, dús lombú fák árnyékában. Útközben megpillantotta az egyik közismert klinikai orvost, aki épp a kocsijához igyekezett. Közmunkások beszélgetését is hallotta, akik a füvet vágták. Aztán a liget végén felült a buszra. Nehezen tudott befurakodni a sok utas közé. A városközpontban egy kicsit szétnézett. Láta, hogy a középületeken még ott fújja a szél az ünnepi zászlókat. A járókelők közül néhány a városháza felé sietett. Kell a tisztviselő, aki a közügyeket intézi. A fiatalok – főleg a fiúk – közömbös arccal ögyelegtek, cél nélkül. A nők viszont séta közben a kirakatokat nézték. Dani bácsi szerint ezek a középosztálybeli nők biztosan arról fecsegték, hogy az elegáns ruhák közül melyiket viselnék szívesen. Ahogy ballagott Dani bácsi a KÖZERT felé, ki is közlekedett vele szemben? Nem más, mint régi barátja, Kázmér, akivel régen sokszor közösen ünnepeltek. Megölelték egymást, és leültek egy padra. Meg kellett tárgyalni, milyen is a nemzetközi helyzet, de ők inkább lakóhelyük életéről cseréltek véleményt. Elégedettek voltak a közbiztonsággal meg a köztisztasággal is. Viszont kifogásolták a városi közlekedést, amely szerintük pontatlan és ritka. De mindent mérlegelve, arra jutottak, hogy közérzetük mégis csak elfogadható. Ennél rosszabb ne legyen! – búcsúztak el egymástól. Idejében, mert közbeszólt az időjárás, Dani bácsi nem akart megázni. Be is ért a boltba még a zápor előtt. Először almát válogatott. Ne legyen hibás, és túl nagy se. Közepes a jó. Néhány lila hagymát, zöld paprikát is tett a kosarába. A pultnál a felmutatott füstölt szalonnát közepén ketté vágatta. A kolbászból is a közép hosszúságút kérte. Mindent mértékkel – vallotta. Mire végzett, közben a zápor elállt. Buszra ült, hamar hazaért. Közel lakott a megállóhoz. Átöltözött, megvacsorázott. Mivel az ég helyette meglocsolta virágait, nyugodtan leült tévézni.

A köztévé csatornáját kereste. Pont a Kék Fény adásának közepébe kapcsolt. Folyt a tárgyalás, a bíró ismertette a vádiratot, a tárgyalóterem közönsége csendben, közbeszólás nélkül figyelt. Figyelt Dani bácsi is. „... amikor a vádlott közről közepes erővel, egy kalapáccsal a sértett fejére sújtott, aki azonnal összeesett.” A bíró még olvasta tovább, de Dani bácsi már nem figyelt rá. Gondolkodott. Szöveget ütött a fejében az a bizonyos közepes erő. Ki, és hogyan ellenőrizte az ütés közepes erejét. Persze, csak a vádlott mondhatta így. Talán enyhítést remélt, ha csak közepes erőről vall. A sértett nem szólhatott. Szegénynek mindegy volt, hogy gyenge, közepes, vagy erősebb ütestől hasadt be a koponyája. Dani bácsi erősen törte a fejét, de hiába. Gyorsan rájött, hogy nem tudja megfejtetni, milyen is a közepes erővel való ütés. Türelmetlen lett, és átkapcsolt egy másik csatornára, ahol természetfilmet nézett.

Azt viszont kéri, hogyha valaki meg tudja magyarázni ama bizonyos „közepes erőt”, értesítse. A kérdés neki továbbra is nyitott. Ő most viszont alszik rá egyet, és kikapcsolta a tévét.

Fenti eszmefuttatás lejegyezve: 2021. június 15-én.

Hétköznapi és ünnepnap

Román világ – magyar világ Erdélyországban

Abásfalva.

Kis székely-magyar falu a Küküllő mentén. Ott laktak Nagypapóék, és ott éltünk később mi is velük együtt. Ott kezdtem el az elemi iskolát, amikor ott éppen „román világ” volt. Mert Erdélyben hol „román”, hol „magyar világ” volt, attól függően, hogy a történelem hol húzta meg a határvonalat.

A kisiskolás koromhoz fűződik egy olyan esemény, amit nem lehet elfelejteni. Azért sem, mert jellemző lehet azokra a bizonyos harmincas évekre, amikor – ahogy mondtam – „román világ” volt Észak-Erdélyben.

Hogy érthető és világos legyen az eset, az előzményekről kell mesélnem.

A falu elején laktunk, a „jegyzőség” mellett. Kis vegyes boltja volt Apukának, oda járt a lakosság vásárolni. Sokan ismerték Ákos urat, a boltost.

Láthatták, ha nem volt vevő, Ákos úr valami színes újságfélét olvasott. Ez volt a Tolnai Világlapja. A faluban ugyanis Apuka volt az egyetlen, aki megrendelte, s így rendszeresen hozta a postás. Ennek a lapnak azért volt jelentősége, mert általa vált házunk – kissé túlzással – a falu „információs központjává. Úgy történt ugyanis, hogy a falu értelmes, érdeklődő gazdái vasárnap templomba mentek, délután hozzánk jöttek.

– Na, Ákos Úr! Mit ír az újság?

Apuka örömmel olvasta fel, vagy mesélte el az érdekes, sokszor szenzációs tudósítá-

sokat. Nyáron a kertben, az almafa alatt ülte körül az asztalt a férfitársaság. Télen a bolt melletti tágas lakókonyhában gyűltek össze.

A figyelmes hallgatóság hümmögetve fejezte ki véleményét, mondván:

– Nem es gondolná az embör!

– Sohase hittem vóna...

Estefelé aztán felcihelődtek, s elégedetten, ezzel es többet tudunk... arccal indultak haza.

– El kell látni az állatokat vasárnap es.

Engem is érdekelt, hogy miről beszélgetnek a felnőttek. Kissé távolabb egy kis széken ültem, és rajzolgattam, közben figyeltem. A gazdák csak távozóban vettek észre.

– Né, itt van a leányka es. – Mondta az egyik.

– Neki se árt meg, amit hallott. – Tette hozzá a másik.

Pedig nagyon is megártott! Később, az iskolában. De ki feltételezett volna ilyesmit. El is mondom, mi történt.

Tudni kell, hogy az iskola kapuja fölé egy táblát rögzítettek. Rajta felirat románul: „Csak román nyelven beszéljeteK”.

Ősszel kellemes reggeleken, az udvaron gyülekeztünk. Több lány ugróiskolázott, a fiúk kergetőztek, mi néhányan beszélgettünk. Persze magyarul! Akik körülvettek engem, arra voltak kíváncsiak, miről olvasott apuka a Tolnai Világlapjában. Egy reggel én is alig vártam, hogy elmeséljem, mert igen izgalmas, rendkívüli volt a téma. Egy újságíró cikkében egy veszett kutyáról írt, aki – miután kitört rajta a betegség – gazdájára, és annak családjára támadt. S fékezhetetlenül harapta, véresre marcangolta őket. Gyerekük bele is halt a sérülésé be. Pajtásaim döbbent arccal hallgatták. Nem is sejtettük, hogy a román tanító néni már megjött, és a kapun kívül hallgatózik. Majd durván belöki a kaput, és rám

rivall. „Nem látod, mi van a táblán a bejáratnál? És miről beszéltél ilyen hosszan magyarul?”

Társaim rémülten hallgattak, én pedig csak dadogtam: és az a román szó sem jutott eszembe, amit már ismertem. Csak egyre hajtogattam a kutya szót románul. De olyat, hogy veszett, meg marcangolta, honnan tudtam volna akkor románul.

A tanító néni el is vesztette türelmét. Azzal vádolt, hogy titkolok valamit, vagy nem merem megmondani. Finom, manikűrözött kezével alaposan pofon vágott.

– Adok én neked titkolózást. Romániában vagy, tanulj meg románul! – kiáltotta.

És hogy levezesse dühét, megismételte a pofont. Ezután látszólag lecsillapodva bement az épületbe.

A gyereksereg, aki „elfelejtett” játszani az én fegyelmezésem alatt, megfélemlítve, csak suttogva szólt egymáshoz.

Pár perc múlva megszólalt a csengő. Kezdődött a tanulás. Bevallom, ezen a napon nem voltam túl aktív az órákon.

A tanító néninek más „módszere” is volt a fegyelmezésre. Ehhez az „eszköz” a jegyző úr, a férje volt. Az volt ugyanis a helyzet, hogy bizony előfordult, hogy egy-két kamaszodó, korosabb fiú szemtelenül viselkedett. A tanító néni a magas, izmosgyerekekkel szemben nem a pofont választotta. A rendre utasításnak más módját alkalmazta: azonnal menesztett egy tanulót, és hívatta a férjét. Jött is a jegyző úr egy vékony pálcával. Megtudta, ki a bűnös, és jól megnevelte: alaposan elverte. A tanulótársak félelmükben legszívesebben a pad alá bújtak volna. Kiderülhet valakiről valamilyen régebbi „bűn”, s a jegyző úr vele folytathatja a fegyelmezést. Érthető, hogy ilyenkor rend és néma csend volt. A tanító néni pedig elégedetten mosolygott. A tanító néni a lányok részére is kitalált egy nevelési módot. Úgy gondolta, az a helyes, ha az elméletet gyakorlattal kapcsolja össze. Ez az összekapcsolás a következő volt: amikor délben a tanulás befejeződött, két lányt elküldött a lakására, hogy a halomban álló edényt elmosogassa. Minden lányra sor került.

Senki sem mert tiltakozni, a szülők sem. Így Ilonccal, a barátnőmmel mi is gyakorlatoztunk.

Aztán telt-múlt az idő. Eljött 1940 nyara. Nem jártunk mosogatni, a tanító néni szolgáló lányt fogadott. Aztán egy csendes augusztusi napon váratlanul egy lovas közeledett vágtatva Homoródfürdő felől. Egyre ezt kiáltotta: „emberek, jönnek a magyarok!” És a lakosság felbolydult. Mindent hátra hagyva, rohant a főút felé. Énekelve közeledett a honvédsereg. Az út két oldalán sorakozott az összegyűlt tömeg. Sírva-nevetve dobálták a virágot a katonáknak: Isten hozott! Isten hozott! Persze, én is ott integettem, ugrándoztam tízévesen a felnőttek között. Az egyik honvéd felfigyelt rám, kilépett a sorból, s engem felemelve a nyakába tett. Szólt a harang, és én így vonultam végig a falun, a magyar hadsereggel együtt, „felszabadítottam” Abásfalvát. A falu népe a sok gyerekkel lelkesedve kísérte a katonákat a falun túlra is. A román jegyzőség már előző nap eltávozott. A falu örömmámorban úszott. Fordult az idő kereke. Ismét magyar világ lett Észak-Erdélyben (II. Bécsi döntés).

Így éltem át Abásfalva felszabadulását.

*Fenti emlékeit papírra vetette: Lőrincz Magdolna ny. pedagógus
2021. augusztus 26-án.*

A tréfálkozó székel

Ismét ide kívánczik² Hemingway mondása: „**A derű a legokosabb lelki állapot.**”

A gondolat igazságát butaság lenne cáfolni, hiszen a derű az ember számára életszükséglet. Minden, ami derűtséget okoz (akárcsak egy humoros könyv is) hozzásegíti az embert, hogy a váratlan helyzetekben is megtalálja magát. Találtam egy idézetet György Lajos történész tanulmányában, miszerint a humoros észjárást két népcsoport képviseli: a palóc és a székel. Kiemelten hangsúlyozza, hogy különösen **a székel ember sajátossága a humor**. Szerinte a székel tréfálkozó, komédiázó, mókázó hajlamának alapja: a **derűs életszemlélet**, mely nehéz sorsuk elviseléséhez ad erőt. György Lajos leszögezi: a székel tréfa, a humor (góbéság) az a jellegzetes vonás, amit a történelem során a szükség alakított ki.

A mókázás, komédiázás a székel jellegzetes szellemi képességeit igazolja. A múltbéli sanyarú sors alakította ki a székelben a csavarintos észjárást, a furfangot. Ez volt az a fegyver, amivel védhette érdekeit és értékeit. Ebből adódik a szembenálló fél kedves, nevetést kiváltó ugratása, bolondítása. A székel ember számára mindig akad alkalom a viccelődésre. Elég volt, ha három-négy ember összetalálkozott az utcán, vagy ha a kocsmában ült le egy pohár borra. De igazi terepe a kedélyes, vidám beszélgetéseknek az **összejövetelek** voltak. A székel falvakban ugyanis régi szokás volt a kaláka. Nyáron az építkezés, ősszel a töröbúza-bontás, télen a fonó. Ilyen alkalmakkor kedélyes társaság jött össze: sógorság, komaság, barátok, szomszédok. Folyt a közös munka, miközben megindult a viccelődés, áradt a jókedv, nevetés, de a nótázás sem maradt el.

² A Szilveszteri vallomásban is idéztem.

Gyönyörű, verőfényes őszi nap volt, amikor meglátogattam nagyapóékat a Homoród menti kis faluban. Ebédkor azt gondolta ki nagyapó, hogy estére menjünk át Irma néniékhez, mert töröbúza-bontás lesz náluk. Sok jó barát, rokon gyűlik össze. Örömmel mondtam igent, s ahogy besötétedett, indultunk is. Irma néniéknél a sütőből (nyári konyha) minden bútort kihordtak. Csak a tulipántos kanapét hagyták bent a fal mellett. Ráülhetett, aki akart. A tágas sütő tele volt csöves töröbúzával, felhalmozva egészen a gerendáig. A lelkes töröbúza bontók, ezen a magos halmon ültek. Igen jól érezték magukat a töröbúza hegy tetején. Amikor odaérkeztünk, már szapora munka folyt, s lassan-lassan alacsonyabb lett a hegy. Közben a lapitól (levél) lefosztott töröbúza csöveket egy ember a csűrbe hordta és a kasba rakta száradni. A lefosztott lapi egy része is oda került, de hagytak belőle, mert a munka végén mindenki a „lapi szőnyegen” ült. Ezután már a megvendéglés következett. Jött a gazda a finom köményes pálinkával, a háziasszony pedig hatalmas tálakon a pánkót (fánkot) hozta. Ilyen volt a kaláka, derűs lelkű emberek együttléte. Jóízű munka, s nótára fakasztó szórakozás.

Visszatérek a tulipántos kanapéhoz. Engem ugyanis oda ültettek. Természetesen én is bekapcsolódtam a fosztásba, és nagy élvezettel hallgattam a tereferét, a viccelődést, egymás ugratását. Igaz, vagy kitalált kacagtató esetek hangzottak el, nevetés közepette. Ott ült a „dolgozók között” Mózsi bácsi, akit minden hasonló alkalomra meghívtak, mert híres tréfacsinálónak ismertek. Humoros történeteit mindenki nagy élvezettel hallgatta. Ha egyet befejezett, már várták a következőt. Ezúttal is kérlelni kezdték: meséljen, Mózsi bácsi! Halljuk Mózsi bácsit! A tréfamester nem is kérette magát. Jól van, no! Rögvest el es kezdek egyet. Meglássátok, hogy a székely ember nem ijed meg a saját árnyékától.

– Szóval úgy vót, hogy a kínaiak sértegetni kezdték a székelyeköt. A székely embör az ilyenfélét nem tűri, s meg es izente nekik. Így osztán háborúzni készültek. A két sereg fel es állt egymással szembe egy mély árok két oldalán.

– A kínai vezér oda kiáltott: tudni akarta, hányan vannak a székelyek. A székely Lófő büszkén kiáltott vissza: ötvenezeren! De ő is kíváncsi vót, hány kínaival állnak szembe:

– Egymillióan, válaszolta a kínai vezér!

– Erre a székel Lófő egy kicsit elgondolkozott, a füle tövit is megvakarta, majd hátra-
szólt az al-Lófőnek: Te Ábel! Egy kicsi baj van... Hova temessük el ezt a rengeteg kínait?

Így fejeződött be az első történet. Volt is nagy kacagás, éljenzés és további kérdés: Ugye
mond még, Mózsi bácsi?

– Mondok én, mér ne mondanék. S' éppen Gazsi komám juta eszömbe, el is mesélöm,
hogy járt Pestön.

Halljuk, halljuk!

– Nocsak, nocsak, kezdem es. A komám jó dógában ott sétál, báméskodik a főutcán.
Az egyik kirakatba hirdetést vesz észre: „Idegen nyelvet ismerőket alkalmazunk”.

Gazsiból elébújt a huncutság. Megpödörte bajuszát s bénýtott. Köszönt es tisztes-
ségösön:

– Adjon Isten jó napot!

A kisasszony kíváncsi volt, hogy mi jártban van a bácsi. Gazsi jobb hüvelykujjával hátra-
bökött a kirakat felé: én instálom a hirdetés ügyibe jöttem. A kisasszony örvendezni kez-
dett, s tudakolni akarta, melyik idegen nyelvet beszéli. De Gazsi csak a fejit ingatta. Az
alkalmazottnak elfogyott a türelme, nem értötte, hogy a bácsi egyáltalán mért is ment bé
oda.

Gazsi erre huncutul pisolyogva így felelt:

– Azért lelköm, hogy reám osztán ne számítsanak! A hallgatóság hahotázva mondta el
véleményét: ez már döfi! Helyén vót az esze Gazsinak!

Ha tud még ilyen tréfás történeteket, mi szívesen hallgassuk! – bíztatták Mózsi bácsit.

– Hogyne tudnék! Csak keresöm a fejembe, hogy melyiköt es mondjam.

– Várjuk, várjuk!

Akkor elmesélöm, milyen bajba került Gergő, a szomszédom. Úgy történt, hogy esze-
verekedett a sógorával, és meg találta ütni. Most osztán ott áll a törvényszék előtt (ahogy
hivatalosan mondták, súlyos testi sértés miatt).

– A bíró felszólította, hogy mondja el részletesen, hogy történt a dolog. Gergő meg-
értette, és hozzá is kezdett. Az úgy vót tekintetös törvényszék, hogy kora reggel korán
felébredtem. Megdörgöltem a szemem, s az egyik lábam kidugtam a cserge alól. Osztán
felkeltem. Felhúztam a csizmámot, s elindultam kifelé. Megtöptem jobb hüvelykujjamot,
s lenyomtam a kilincsöt... Itt bíró félbe szakította, túl aprólékosnak tartotta Gergő vallo-
mását. Most arra kérte, mondja rövidebben. Gergő egy kicsit méltatlankodott, de ahogy
óhajtja a tisztelt bíróság, el tudja beszélni egészen röviden es. Elkezdte. Az úgy vót, hogy
én ki, a szekeret elé, a lovakot bé. A koma es bé, s mi az erdőbe ki. A koma a szekeret
erősen meg, s hazafelé a szekér essze. Én a löcsöt ki, de a koma es ki. Én neki, s ő ne-
köm. Én esmeg neki, ő esmeg neköm. De én jól neki, s ő nyekk. Osztán haza, a rendörök
oda. Engöm ide, én itt. A bírónak mintha nevetésre állott vóna a szája, megkérdezte Ger-
gőt, mivel védekezne. Gergő erre kihúzta magát, magabiztosan széjjelnézett, így felelt:
Adjanak csak egy löcsöt, megvédöm én magam.

Itt a vége ennek a történetnek is, s mondhatom, hogy nagy-nagy tetszés fogadta. Ami-
kor a hallgatóság elcsendesedett, Mózsi bácsi így szólt: A jóból es megárt a sok. Mára
elég lesz még egy történet, mert amire befejezőm, elfogy a fosztanivaló es. A következő
történetből megtanulhatjátok, hogy a székely embör nem ront bé ajtóstul a házba, főleg,
ha rossz a hír, amit el kell mondania.

Kezdődjék a mese:

Áron egy időre elszegődött a grófhoz kocsisnak. Most az állomáson várja a grófot, aki
hosszú útról tért haza. Ahogy felült a hintóra, rögtön arról érdeklődött, hogy otthon min-
den rendben van-e. Áron megnyugtatta, hogy rendben van minden, csak Káró kutya
döglött meg. A gróf igen sajnálkozott, mert Káró a kedvenc kutyája volt. Tudni is akarta,
mi történt szegény párával. Áron úgy gondolta, az lehetett az oka, az ártott meg Káró-
nak, hogy túl sokat zabált a sült lóhúsból. A gróf értetlenkedett: hogy jutott a kutya sült

lőhúshoz? Áronnak kezdett nehéz dolga lenni. Meg kellett mondania, leégett az istálló.

Mitől lobbant lángra az istálló? – kérdezte a gróf.

Áronnak el kellett biza árulnia, hogy először a kastélyban ütött ki a tűz, s onnan terjedt ki az istállóra. Szegény gróf a döbbenettől alig bírt megszólalni, de csak tudnia kellett, mi okozta a tüzet a kastélyban. Áron megmagyarázta.

– Hát gróf úr, az történt, hogy a gyertya leborult a gróf úr édesanyjának a ravataláról. Hát ez már a grófnak is sok volt, kezdte rosszul érezni magát. Alig jött ki hang a száján. Ezt a katasztrófát! Mi jön még? Hogyan, mikor halt meg anyám? – dadogta.

Áronnak csak meg kellett mondania az igazat. Hát tekintetős Gróf úr, akkor ütte meg a guta szegényt – az Isten nyugosztalja – amikor megtudta, hogy a gróf úr felesége, a méltóságos asszony megszökött a gróf úr titkárával. A gróf lecsendesedett, s csak ennyit szólt: szegény titkár úr...

A sok kacagás, hahota után következett a már említett megvendéglés. Fogyott a köményes pálinka, ízlett a pánkó, majd egy vidám nótával be is fejeződött a kaláka.

Utószó

Feszült figyelemmel hallgattam Áron bácsi humoros történeteit. Igyekeztem jól megjegyezni őket, hogy másnap ezekkel is gazdagítsam a feledhetetlen pillanatok szépségét megragadó történeteimet tarka-barka füzetemben.

És milyen jól tettem. Most forrásként fel is használhattam írásomhoz.

Szeretném hinni, hogy a tréfálkozó, bolondozó székelly góbé nemcsak engem, hanem az olvasót is derűsebbé hangolja. Mert mit is mondott Hemingway: „A derű a legokosabb lelki állapot”.

A történeteket lejegyezte, gondolatait hozzáfűzte 2021.03.10-én.

Áronka és a csürkék

Ezt a valóban megtörtént esetet egy székely ember mesélte el.

Nyár volt. Kora reggel. A csorda épphogy elment. A küszöbön ültem, és a kotlóst figyeltem, ahogy vezeti a csürkéket. Felborzolt tollakkal kotyogott, és hívogatta őket. Közben kijött a házból édesanyám, s egy lábasból kevertet tett eléjük egy pléh tányérban. A kotlós szapora kotyogással hívta vissza elkalandozó csemetéit, akik repdesve rohantak lakmározni. Édesanyám a mezőre készült. A szénát kellett megforgatni. A tarisznyába kenyeret, szalonnát, hagymát tett, s vizet öntött a cserép csöcsös korsóba. Estig nem dolgozhat étlen-szomjan. Fejkendő s fejére felrakta a szalmakalapot, s a csűrből előhozta a háromtagú favillát. Szigorú hangon így szólt: Te most itthon maradsz! Vigyázol a kicsi csürkékre! Egy üllő (ölyv) mindegyre itt kering a falu felett. Tegnap el is vitt egy rántanivalót, Julia ángyodéktól. Ki ne tedd a lábad a kapun!

Megértetted? Szíjat hasítok a hátadból, ha valami baja esik a csürkéeknek! Jó, jó – bólogattam, pedig nem vót egy csepp sem ínyemre a házi fogság. Szót fogadtam, s közben azon töprengtem, hogy anyám miért akar szíjat hasítani a hátamból, mindannyiszor, ha rossz fát tettem a tűzre. Mert mindig ezzel fenyegetett. Netán ostort fonna belőle? A hátamon végigfutott a hideg... Ennek ellenére azt találtam ki, hogy unalmamban faragok egy ostor nyelet az új bicskámmal. Na, meg egy nyárs is jó lenne! Télen beleszúrnám a pityókát, s megsütném a kemence szájában. Fáin vacsora lenne hideg káposztalével. Megnyugodtam hát, s már javában dolgoztam, amikor nyílt a kapu, s Mózsi, a jáccótársam kukucskált bé.

Szervusz Áronka! Jössz-e játszódni? Mennék én, de nem lehet! Nem hagyhatom a csürkéköt. Édesanyám megöl, ha az üllü elviszi őket. Osztán, még avval is megfenyegetett, hogy szíjat hasít a hátamból, ha egy is elvesz közülük.

Milyen kár, görbült le a szája Mózsinak. Ismét békaugrató versenyt rendezhetnénk, én már meg is csináltam a dobantót, agyagból. Fogtam két békát is. Egyiket neked, te is kellesz, hogy lássuk, melyiknek a békája ugrik hosszabbat. Meg osztán most van víz a patakban, ha szárazság lesz, kiszárad a patak, s béka sem lesz. Így csábítgatott engem Mózsi, s én igyekeztem ellenállni egy ideig. De csak egy darabig, mert lassan kezdtem megtörni. Mózsi lekuporodott mellém a küszöbre, s elkezdünk tanakodni: mit lehetne csinálni, hogy a csürkéket se vigye el az üllü, s én is elmehessek Mózsival a Sós patakra.

Törtük a fejünket, s addig-addig, míg Mózsi kigondolt egy jót: Tudod mit? Kössük össze egyik lábukat a másiknak a lábával jó arasnyira egymástól. Így tudnak kapirgálni, de nem bírnak elkalandozni, s együtt biztonságban lesznek.

No, ennél jobbat én sem tudtam kitalálni. Bészalattam a házba, kihoztam egy erős kenderszálat. A csürkéköt egyenként megfogtuk, s egyik lábukat a másiknak a féllábihoz kötöttük. Az igaz, hogy egy kicsit kapálóztak, de így egy sem bírt messze szaladni a kotlótól. Ha délután hazajövök, elengedem őket, s enni is kapnak. Addig pedig kibírják. Nem lesz semmi baj, meglátod, nyugtatgatott Mózsi. Induljunk, nehogy a két béka kiszökjön a tejesköcsögből.

A Sós patak Mózsiék kertje végibe folyt. Hamar odaértünk. A békák ugrásra készen vártak. Elkezdtek a versenyt. Jól mulattunk, nagyokat kacagtunk. Éppen én álltam nyeresre, amikor éktelen lármára, gágogásra, kotkodácsolásra, hápogásra figyeltünk fel. Mitől bolydult fel a baromfiudvar? Mitől rémültek meg? Hamarosan kiderült! Először Mózsi látta meg, s torka szakadtából visítani kezdett: Az üllü, jaj, jaj az üllü!!!! Osztán én is felnéztem, s attól, amit láttam, lábaimból kiment az erő. Akaratom ellenére fenekemre tottyantam. Megbénulva, megnémulva, reszketve csak felfelé néztem: magosba, a házak felett, nyugodt, könnyű szárnycsapásokkal repült az üllü. Csőrébe csak egy csürke vót, de az az egy húzta magával a többi. Bénultságomból Mózsi riasztott fel: Gyere, fussunk

utána, hátha közbe elejti. De nem ejtette el. Lassan, komótosan tartott az erdő felé. Pedig az emberek is kiabáltak az úton s a kapuk előtt, de az üllő nem ijedt meg. Elszállt, elvitte mind a kilenc csüdkét. Egyszerre, egyszerre, jaj, jaj.

Én pedig hangosan bömbölve rogytam le a küszöbre. Mózsit a kapun kívül hagytam, úgysem tudott volna megvigasztalni. Lábaimat felhúzva kuporogtam, s térdemre hajolva hüppögtem. Vigasztalhatatlanul. Amikor néha felnéztem, a kotlóst kezdtem sajnálni, aki riadtan, értetlenül téblábolt ide-oda. Hiába hívta türelmetlenül csüdkéit, egy sem szaladt hozzá. Szegény kotlós! De szegény Én! Mi lesz most velem? Nemsokára hazajön Édesanyám, s engem agyonüt. Vagy szíjat hasít a hátamból. Jaj, csak ezt ne! Inkább öljön meg. Jaj, Istenem! Bár meghalnék! Az lenne a legjobb, ha meghalnék, mielőtt megjön. Ha halva találna, már nem verne meg, mert megsajnálna. Meghalni, de hogyan? Ezen kezdtem törni a fejem. Szíjogva törölgettem könnyeimet, s hirtelen eszembe jutott valami: észrevettem, hogy Édesanyám reggelente kivesz az almáriumból egy rózsás csuprot. Nem tudom mi volt benne, de azt láttam, hogy egy kicsi kanállal kivesz belőle, s lenyeli. Mindig furdalgatta az oldalamat a kíváncsiság, egyszer meg is kérdeztem, hogy az mi? Anyám titokzatosan mosolyogva csak azt felelte: Gyermekhalál fiam! Gyermekhalál. De ehhez soha ne nyúlj! S visszatette az almárium polcára jó magosra. No én nem is mertem hozzányúlni, féltem tőle. Most, amikor halni készültem, eszembe jutott. Ez lesz a legjobb! Megkeresem én a gyermekhalált. Béfutottam a konyhába, felálltam egy székre, s nagy nehezen el is értem a rózsás csuprot. Belé néztem. Aranyszínű, fényes, sűrű valami vót benne. Hasonlított a mézre. Több mint félig volt a csupor. Leszálltam a székről, s teljesen elszánt vótam: megeszem a gyermekhalált! Azt már tudtam, hogy az emberek legtöbbször ágyban szoktak meghalni, ezért én is így készültem a halálra: Előmentem az első házba, (tisztá szoba) ahol a vetett ágy vót. Leszedtem a hat egymásra rakott csipkés párnát, ami csak dísznek vót odatéve egymás tetejibe.

Levetkőztem, leültem az ágy szélire, s megkóstoltam a gyermekhalált. Egészen jó vót. Édes, mint a méz. Arra gondoltam, ha már ennyire jó, megeszem az egészet. Így biztosabb lesz a halál! Amikor elfogyott, lenyaltam a kanált. S a csuprot letettem az ágy mellé. Bétakaróztam, s a szememet is behunytam, s türelmesen vártam a halált. A halál nem

sietett, helyette álom jött a szememre, s még valaki jött: édesanyám. Arra riadtam fel, hogy vállamnál fogva jól megráznak. Hát, te mi az anyád jóistenit keresel az ágyban fényes nappal??? És a mézes csupor miért van itt??? És hol vannak a kicsi csürrék? Erre a sok kérdésre először hangos bömböléssel válaszoltam, de miután ez nem elégítette ki anyámat, reszketve, akadozva, hüppögve el kellett mondjak mindent szépen sorjában. Egészen addig, hogy meg akartam halni. Ezért üres a csupor, amibe a gyermekhalál volt. Szegény édesanyám. Az esze biztosan tótágast állt attól, amit hallott. De csak a fejét fogta, és óbégatott: Ó, te szerencsétlen! Ó, te eszetlen! Nemcsak a csürrék, még a méz is odavan, amit a köhögésemre használtam! Ó, Ó! Mit is csináljak veled? Mit csináljak, mit csináljak? Akármit, akármit – zokogtam – csak éppen szíjat ne hasítson a hátamból. Erre anyám – láttam –, mintha megennyhült volna. Elhallgatott, nem siránkozott tovább. Nem indult, hogy a sarokból elévegye a fűzfavesszőt, amivel jó útra szokott téríteni. Amikor reá néztem, azt láttam, hogy a szemei mintha fényesebbek lennének... Jó isten – gondoltam, még elfelejt megverni! De mégsem bírtam abbahagyni a szipogást. Osz-tán, miután jól kihallgatta magát, felvette a földről a mézes csuprot, s mérgesen reám mordult: Elég vót! Ne reszkess! Ne brünnyöggj! Inkább öltözz szaporán, s indulj a sütőbe, (nyári konyha) hagymát pucolni.

Pityókatokány lesz vacsorára. S ezzel otthagytam. Én pedig öltöztem, és futottam... Nem is futottam! Repültem, mint az üllő.

Homoródmenti tájszavakkal elmesélve 2021. január 3-án, Budapesten.

Almabingyó

Apró életképek a Homoród mentén egy nyáron át

A hűvös fűben ültünk Ilonccal, és papsajtot eszegettünk. Május volt, ragyogott az egész világ.

– Ha ősszel iskolába megyünk, plajbászt meg irkát kell venni – szolt Ilonc.

– Igen biza, a palatáblát a hijuba tehetjük, de addig még sok üdő telik el – feleltem. Mellettünk a gidres-gödrös hegyi úton, nyekeregve, óvatosan erőgelt lefelé egy magosra rakott szénásszekér. Pali bácsi nem ült rajta. A szekér rúdját erősen szorítva azon volt, hogy a hepehupás úton hirtelen ne lóduljon meg a nehéz teher. De ott kuporgott a széna tetejibe Palkó. Ahogy münköt meglátott, rögvest lecsúszott hátul, és odajött hozzánk: – kértek-e? – s felénk nyújtott valamit. A kertünkben szedtem, almabingyó. Szeretitek-e? Persze, hogy szerettük! Pedig éretlen, kemény rágós és savanyú vót. De főleg azért szerettük, mert a felnőttek tiltották.

– Máskor is hozok – ígérte Palkó, és a szekér után futott. Mi es futottunk hazafelé, mert a nap már magosan járt.

Szerettünk futni, pedig tegnap is megbotlottam, s nagy busa lett a térgyemre. Borogatni kellett ecetes, vizes ruhával. Nagyapó sokszor reám szolt:

– Ne siess örökkéig, te leánka! Nem késel el semmiről. Menj szépen lassan leptibe.

De én nem fogadtam szót. Futtam ezután is.

Én a falu elején, a főúton laktam. Ilonc bent a falu között, a Homoród pataka mellett. –

Eljössz-e hónap hozzám? Főzők neked puliszkát. Az jó lesz! Szeretem a túrós puliszkát. Ilonc szülei gazdagok vótak, az első a faluban. Ha valaki azt mondta, menyek a nagygazdához, mindenki tudta, kihez megy. És mindenki becsülte őket. Emeletes, magos házba laktak. Az ablakokon virágos firhangok. A konyha leghátul. Onnan garádicson mentünk felfelé, a szobák felé. De nem vót szabad mezítláb menni. Fuszeklit húztunk a lábunkra. A szobákban félhomály. Majdnem sötétség. Titokzatosság. Bujkált bennem a félelem. Pedig Ilonc jött mögöttem. A ház mellett virágos udvar. Hátrébb majorság udvar. Leghátul a Nagy Mező. Így hitták. Itt éltek a ludak és a récék. Őket külön kellett ellátni. Vastag kesztyűvel csihánt szedtünk. Azt Ilonc apróra darabolta, töröbuza lisztel összekavarta, s kevés vízzel elkeverte. Ezt vittük hátra nagy vájdlingba a ludakhoz és récékhez. Egyik alkalommal, ahogy hajladozva osztottam a vályúkba a kevertet, egy lúd jól belecsípett a fenekembe (biztosan azt hitte, hogy osztogatás helyett fosztogatom az ő ételét). Sírtam. Ilonc elkergette a ludat, most már csipegethette a rét fűvét. Etetés után bémentünk puliszkát főzni. Ilonc nagyon ügyes vót. Kétféle túrós puliszkát tudott csinálni: hengereset, amikor a lelapogatott puliszkára rászórta a juhtúrót, és feltekerte. Ezt cérnával vágtuk, és úgy ettük. De csinálta úgy es, mint a tortát: ércclábasba, rétegezve: egy sor puliszka, egy sor túró. Ez a rakott puliszka. Vót, hogy téfölt is tett reá. Majd a leerbe átforrósította. Cukros salátával ettük. Pukkadásig teltünk véle. Hónap eljössz-e megint? – kérdi Ilonc. Nem, mert mosás lesz, s én szeretek mosni. De te gyere oda a patakhöz, s ha végeztünk a mosással jót dagasztunk a potyorban. Mostunk. Eleinte csak édesanyám mosott tekenyőbe. Én pedig a mosdótálba. Ezt nem szerettem. De egyszer nagyapó segített. Szerezni kéne a leánkának is egy kicsi tekenyőt. Adok fát, s Gazsi cigány ügyesen megcsinálja. A purdé pedig összeszedi, s hazaviszi a forgácsot. Így kaptam egy fáin tekenyőt, s még egy apró sulykot is. A ruhát szappannal jó kimostuk, kicsavartuk, s kosárba rakva, levittük a Homoródra kitisztálni, megsulykolni. A kényesebb fehér holmit (ingek, réklik) kékítő vízbe megáztattuk. Osztán, ha végeztünk, következett a helytelenkedés Ilonccal. Mezítláb hancúroztunk a potyorba – ahogy mondtuk – dagasztottunk. (Ahogy a bivalyok dagonyáznak az iszapban, forró nyári napokon, hogy hűsöljenek.) Nagyokat kacagtunk, és vidáman indultunk haza. Estefelé elkütek ződ fuszujkát szedni. Palkó is előkerült segíteni. Suttymban odadugott két-két alma-

bingyót, s útközben hazafelé azt rágcsáltuk. Otthon megpucoltuk a fuszujkát, hártóját lehúztuk, s kettétörtük. (Vicc volt megkérdezni, ettél tört fuszujkát? Jót kikacagtak, ha azt felelte valaki, hogy nem, hiszen pucoláskor mindig kettétörték a fuszujkát.) Másnap reggel a sütőbe, ami a nyárikonyha volt, fel lehetett tenni főni. A sütőbe kemence is vót. Belsejébe sült a kenyér, szájába pirult a csöves töröbuz. De szívesen ettük a főtt, teljes töröbúzát is. Másnap feredni indultunk Ilonccal. Nem volt fürdőruhánk. Másnak se. Nagyapó meg is jegyezte: Csak nem csórén akarsz bémenni a vízbe, világ csúfjára? Nem nagyapó. Van egy rövid, bő rokolyám, az lesz rajtam. Ott nem lehetett feredni, ahol a mosott ruhát sulykoltuk. Ott sebesen folyt a patak, s alig érte a bokámat es. A falun kívül, a rét szélén, fűzfák árnyékában csendesen, lassan ballagott a patak átlátszó, tiszta vize. Ott lubickoltunk Ilonccal, rokolyánkkal csapkodva a fürdők vizét, hogy jó habos legyen. Annyira jó játék volt, annyira tetszett, hogy csak akkor jöttünk ki a partra melegedni, amikor egymásra nézve láttuk, hogy lilás kék a szánk. De nagyot kergetőztünk, kimelegedtünk, s csaknem száraz rokolyával ültünk le a fűbe. Máshol es akadtunk vízre a faluban. Ez volt a Sós patak. Egy vékony erecske (ami sohasem fog eljutni az óceánig), ami szerénykedve egy árokban csörgedezett. Szárazság idején olyan kevés volt benne a víz, hogy a mai napig senki sem nyuvadt meg benne. Ha viszont néhány álló napig zuhogott az eső, életre kelt, megdagadt. Napokig tele volt az árok. Ejsze, kimehetnénk béka-ugrató versenyt rendezni – ajánlotta Palkó egy eső utáni napon. Ilyenkor sok békát is foghatunk. Igaz, igaz! Egyeztünk bele gyorsan, s már egykettőre a pataknál dógoztunk. Először is az árok szélén agyagból dobantót kellett csinálni, jó keményet, erőset, nehogy béduvaggyon. Osztán zöldlevelű békát gyűtöttünk. Egy tarisnyába nyüzsögtek a békák, s alig várták, hogy ismét a vízbe legyenek. Sorba-sorba a dobogóra ültettük őket, majd egymás után ugrasztottuk. A békák boldogan ugrottak bele a patakba és úsztak el. Akinek a békája a leghosszabbat ugrott a csobbanásig, az lett a béka vezér. Így szórakoztunk, így telt a délután. Mi soha nem estünk a Sós patakba. Szombaton este felé nagy izgalommal vártuk a flekken sütetést. Édesapa hívott meg münköt, s ő is sütte berbécs húsból. Állt az udvaron egy szép fa. Ágai körbe-körbe lefelé hajoltak, mint egy nagy esőernyő. Alatta asztal, székekkel. Az asztal közepin lapító, mellette villák. Édesapa, ahogy megsütött egy szelet húst, reá tette a lapítóra, s apró darabokra vagdosta.

Mi pedig villára szurkálva falatoztuk. Édesanya déltájba megsütötte a kemencében a kenyeret, s nekünk friss vakarut hozott a flekkenhez. Nagyokat haraptunk belőle. Egyszer csak oda sündörgött a szomszéd macskája. Megérezte a sült szagát, s egyre csak ott koslatott körülöttünk. Édesapa féltve a kipattanó szikráktól, időnként reá szólt: Kacc, kacc, kacc innen! De a cica kostolóra várva nem volt szófogadó. Jól tette. Ő is kapott a flekkenből, s a végén mindenki jól lakott. Egyik nap Rebi néni a szomszéd utcából szólt, hogyha akarjuk, megnézhezzük a három hónapos kicsi bubáját. „Most tettem tisztába, a kicsi seggit is megmostam” – mondta.

Boldogan készülődtünk. Fel kellett szépen, vasárnapiasan öltözni, mert ahogy az asszonyok mondták, nem lehetünk tongyók, ha látogatóba menyünk kicsi bubás házba. De mit vigyünk ajándékba, tanakodtunk, osztán úgy határoztunk, legjobb lesz egy rongybuba. Nekünk es volt, amikor kicsik vótunk. Csinálni es tudunk. A buba mellet még mit vigyünk? Gondoltunk a papsajtra, meg az almabingyóra, de édesanya gyorsan lebeszélte róla. Így osztán a rongybabát vittük. A kicsi bubát Málinkónak hitták. Böcsőbe feküdt, kunkorodó hajába piros szalagot köttek, hogy szépsége miatt meg ne igézzék. Mi ringattuk, ő mosolyogva hadonászott a rongybubával. Ilonc odasúgta neköm: a rongybubát meg se köszönte. Viszont megköszönte az édesanyja, Rebi néni. Béjött a szobába, és meghívott ebédre: Tötelékes káposztám van, s most sütöm a pánkót. Szalaggyatok, szójatok odahaza, s jöjjetek vissza. Addig kész lesz a pánkó es. Köszönjük, köszönjük. Már is indultunk, megmondani, hogy Rebi néninél fogunk ebédelni. Útközbe találkoztunk Palkóval. El volt kámpicsorodva. Mi baja lehet? Savanyú képpel panaszkolta, apja megtiltotta, hogy eztán szedjen almabingyót a fájukról. Nagy baj. De azér van neki egy jó ötlete. El es mondta: a felső falu végétől nem messze van egy bekerített gyümölcsös. A gazdája nem ott lakik, csak hébe-hóba jár ki oda. Ott osztán szedhetünk, amennyit csak akarunk. Így is lett. Rebi néninél megettük a tötelékes káposztát, a finom pánkóból es kettőt-kettőt. Nagyon megköszöntük, s kértünk egyet Palkónak es, aki már várt reánk. Indultunk. Tarisznyát is vittünk magunkkal. Elég messze vót a kert, de rengeteg almafa vót benne. Már is hozzákezdünk a szedéshez. Már sok bingyó lehetett a tarisznyámba, mert eléggé húzta a karomat. Egyszer csak valaki elkiáltotta magát:

– Tolvajok, gazemberek, csirkefogók! Ájlatok meg! Majd adok én nektek bingyót! Ájlatok csak meg! – Nem más közeledett egy bottal a kezében, fenyegetően hadonászva, mint a kert öreg gazdája. Mi sokáig nem gondolkoztunk, futásnak eredtünk, de a gazda nem hagyta abba. Ájlatok meg, ájlatok csak meg! A huncut Palkónak úgy láccik elege lett a gazda kiabálásából, mert futás közbe hátra kiáltott. Ájjon meg maga, magát nem kergeti senki. Hogy mikor hagyta abba az üldözést a gazda, nem tudom, mert mi tovább is úgy futtunk, hogy a lábunk se érte a földet. Több mint egy kilométert futtunk egy szuszra. Ezzel a kirándulással, kalanddal véget is ért almabingyós korszakunk. Engedtük, hogy ezután a bingyóból kifejlődjön a szép, egészséges piros alma.

Még vót néhány nap a nyárból, amikor Dénes bácsi befogta a lovakat a cifra szekér elé, s indultunk Homoródfürdőre. (Ott születtem.) Ugráltunk örömködbe! Mindenféle enni-valót, üvegeket, korsót pakoltak a szekérbe. Palkó már a bakon ült Dénes bácsi mellett, s az ostorral pattogtatott. Mi Ilonccal a saroglyában kuporogtunk, s végig az úton énekeltünk torkunk szakadtából. Irma néni nem jött. El volt foglalva. Osztovátán szőtte a törölközőket. Útközben megálltunk a keményfalvi nagymamánál, aki lépesmézet adott. Osztán haladtunk felfelé a fenyvesek közi. A szekér eléggé dőcögött a köves országúton, de ez nem zavart minköt: továbbra is énekeltünk. Ahogy megérkeztünk, rögtön megálltunk az első borvíz kútnál. Éhomra teleittuk magunkot a szikrázóan hideg, csodálatos borvízzel. Rajtunk kívül, még sokan vártak arra, hogy ihassanak, vagy korsójukat megtölthessék. Ezután mi letelepedtünk egy alkalmas helyen és ozsonnáltunk. És ittuk a borvizet. Majd szaladgáltunk az ösvényeken a fenyvesben, had' legyen tele a tüdünk a fenyőillatú, kristálytisza erdei levegővel. A felnőttek megtöltötték az üvegeket, korsókat, és indultunk haza. Menetközbe beadtunk nagymamának es egy üveg borvizet – szomorkásak vótunk. Nem is énekeltünk. Nem volt kedvünk hozzá. Néhány nap múlva elmentünk Ilonccal irkát és plajbászt venni. A bótból kijöve megszólított Márton bácsi, aki a házuk előtt, a padon ült és pipázott. Megkérdezte, békáztunk-e mi es a nyáron? Mi becsületesen feleltük, hogy igen. No, akkor én es elmondom, hogy egyszer, hogy jártunk Jóskaival békaugratáskor. Az történt, hogy én az egyik békát nem fogtam elég ügyesen, s kicsúszott a kezemből. Én utána kaptam, de a dobbantón megcsúsztam, s

előre bukva a béka helyett én csobbantam a vízbe. Nyakig belemerültem. Jóska segíteni akart, próbált kihúzni, de ő es megcsúszott, és belebukott a patakba. Nagy nehezen négykézláb másztunk ki a partra. Vége volt a békázásnak. Ahogy siettünk hazafelé, lucskosan, sárosan, mindenki kacagott rajtunk. Mi es jót nevettünk Márton bácsi kalandján, s dicsértük magunkat, hogy ügyesebbek vótunk. Hazaérve lajtorján mentünk fel a hijuba, a palatáblát, palavesszőt a reá kötött szivaccsal egy faládaiba tettük. Szeptember eleje vót. Elmúlt a nyár, az ősz kopogott az ablakon. Emlékké vált az almabingyós kalandozás.

A történet-füzér összeállítva 2020. Vízöntő havában.

Mese egy kiskutyáról

A kutya szó változatos szereplése a magyar nyelvben

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kiskutya. Aranyos jószág volt, fekete, göndör bundát viselt, és értelmes, csillogó, gombszemei voltak. Kiskutyánk kutyaólbán lakott, s nap, mint nap teljesítette kötelességét: minden járókelőt alaposan megugatott, majd a vissabújt a kuckójába, és nagyokat aludt. Tel, múlt az idő, a kiskutya napról-napra növekedett, s hamarosan formás kutya úrfi lett belőle. No de, egyszer csak furcsa, szokatlan érzés zavarta meg testi és lelki nyugalmát. Arra ébredt egy harmatos nyári reggelen, hogy bizony feltámadt benne a kutyálkodási vágy...

– Ajajajaj! – vakarta meg füle tövét kutya úrfi: ez még nekem se kutyafüle! Tennem kell valamit, egyébként kutyavilág szabadulhat rám. Gyorsan kipattant ágyából, nyakára illesztette ezüst nyakörvét, orrára csippentette aranykeretes szemüvegét, és sutty, kibújt a kerítés alatt. Kint is volt már az utcán. Mivel kutya meleg volt, egyenesen a park felé kutyagolt. Közben reménykedve dudorászta kedvenc dalát: „Kis kutya, nagy kutya nem ugat hiába.” De egyszer csak megtorpant: földbe gyökerezett a lába.

– Kutya legyek – morogta – ha ott nem egy kutya kisasszonyt látok. Kutya úrfi nem tévedett. Valóban egy kutya kisasszony közeledett. De nem akármilyen ám! Mintha a legújabb párizsi kutya divatlapból lépett volna elő: Hosszú szőke haja csigákban omlott a vállára. Feje búbján nagy, kék színű masni. Farkincáján szaténból kék virág. Szemei búzavirágkékek, akár csak a topánkája, amit lábacsáján viselt. Egyik kezével (mancsával) fodros-szélű képpettyes fehér napernyőt tartott. Másik karján kis fonott kosárka, kutyaeledellel. Kutya úrfit úgy elkápráztatta a csodás jelenség, hogy majdnem fenékre ült az

ámulattól. De erőt vett magán, összeszedte bátorságát, és elébe ment. Megszólította:

– Vau, vau, bájos kisasszony! – Megengeded, hogy bebújjak a napernyő alá? A kutyakisasszony felvetette seprű szempilláit, néhányszor végigpislogta kutya úrfit, és megengedte. Így aztán kart-karba öltve, ketten kutyaagoltak a kutya melegben. Egy idő után azonban a kényes kisasszony elfáradt, és rózsaszínű, krepdesin hangján megszólalt:

– Vau, vau, kutyamódra elfáradtam. Nem ülnénk le egy padra?

Mivel nem volt semmi akadálya, letelepedtek, és jó étvággal eszegették a kutyaeledelt. Közben kutya úrfi diszkréten átölelte kutya kisasszony darázs-derekát, s a vágytól mámorosan puszilgatta barátnője fülcimpáját. Közben bízta saját magát: Ne légy már ilyen gyáva kutya! S bátran a lényegre tért: Hízelegve megszólalt:

– Édes kis kutyuskám, úgy véletlenül nem lenne kedved velem egy icipicit kutyázkodni? Kutya kisasszony – ahogy illik – lesütötte a szemét, irult-pirult, szemérmesen sóhajtozott, majd szégyenlősen kibökte:

– Vak-vak! Egészen véletlenül szeretnék, de itt nincs sehol egy kutyaól.

– Sebaj! Rikkantotta el magát örömeiben kutya úrfi. Egyet se aggódj! Van itt bokor bőven! Majd bebújjunk valamelyikbe. Így is történt. A bokor dús lombozata eltakarta őket a kíváncsi szemek elől. Rövid idő után kutya úrfi gyengéden, tapintatosan megkérdezte:

– Mondd csak kutyulikám, elővehetem-e már a kutyaфámat? Barátnője persze egy kicsit kérette magát, ahogy illik, és tapasztalatlan lévén, félt a következményektől. Behunyta hát gyönyörű kék szemét, s ártatlan hangon rebegte:

– Igen, igen.... de.... de... nem lesz attól kutyabajom? Kutya úrfi, azt bizonyítandó, hogy ó már nem egy inci-finci éretlen tacsó, hanem egy felvilágosult, tapasztalt kutya úr, kihúzta magát, s fölényes hangon így felelt:

– Ugyan már kiskutyám, nincs mitől tartanod! Hiszen én kutyaгumit használok!!

Utóirat

Ó, hogy a kutya vigye el (mondhatnánk a mese végén).

Kitalálva és leírva 2010. január elsején.

Kutyaügyek tárgyalása

A kutya szó mondásainkban

A nagytekintélyű komondor, Rex, a kutyavezér, a kialakult méltánytalan helyzet okán, összehívta és egy asztalhoz ültette a kutyaügyekben illetékes képviselőket.

A fő helyen természetesen Rex ült. Tőle balra a „Nagy Kutyák, Nagy Jogok” csoportjának képviselői, jobbra pedig a „Kis Kutyák, Kis Jogok” tömörülésének küldöttei. A vezér megrázta a csengőt, vakkantott és felállt.

– Ebtársak! Kutyául érzem magam! Igen, igen, mert tűrhetetlen, hogy manapság a kutya szó olykor sértő jelentést kap!

– Úgy van! Így igaz! – visszhangozta a küldöttség. Vak, vak! – szólalt volna meg a kis Pincsi, de a nagy kutyák leugatták. Rex pedig így folytatta:

– Íme néhány példa: haszontalan, értéktelen dolgokról azt mondják: „Ez nem kell a kutyának sem”. Persze, csak nekik értéktelen, amit felsorolnak. Micsoda leminősítés! Egyenesen megalázó! Vak, vak! Úgy van! – morogta a nép. Vak, vak! – emelkedett szó-lásra Pincsi, de társai visszarángatták. Rex pedig folytatta:

– Mert mondjátok csak Ebtársak: haszontalan egy kolbászvég? mócsing? egy levesbe főtt csülökcsont, sovány csirkeláb? Ők pazarolnak, mi pedig mohón és gyorsan eltüntetjük ezeket a szerintük haszontalan dolgokat az utolsó falatig. Úgy ám, bólogattak farkcsóválva és nagyokat nyelve a képviselők. Vak, vak, próbálkozott ismét Pincsi, de a nagyok rávicsorogtak. Elhallgatott. A kutyavezér tovább folytatta:

– És hallottátok Ebtársak a következő elítélő mondást? „A kutya ugat, a karaván halad.” Vagyis, mi hiába ugatunk, csaholunk, senki sem kíváncsi ránk. Felesleges minden vakantásunk. Igazság ez, Ebtársak? Hagyjuk, hogy ezután is becsületünkbe tapossanak? Hagyjuk??

– Nem hagyjuk! Nem hagyjuk! – szólt a kórus, farkukkal ütemesen csapkodva. Vak, vak, kezdte volna újra Pincsi, de a „Nagy Kutyák, Nagy Jogok” képviselői annyira csattogtatták a fogukat, hogy Pincsike ijedten elhallgatott. Rex pedig sorolni kezdte érveit:

– Hogy nem ugatok feleslegesen, van néhány bizonyíték. Például az, hogy az idegen nem mer bejönni a kapun, ha mi ugatunk. Vagy a kis nyúl, ha meghallja a hangunkat, úgy fut előlünk, hogy a lába sem éri a földet. De még a nagyvadak is ijedten menekülnek, ha okosan csaholunk (vadászat). A képviselők ekkor megerősítendő a főnökük szavait, rázendítettek a nótára: „Kis kutya, nagy kutya nem ugat hiába.”. Rex vezér meghatódva ettől a soha nem tapasztalt egyetértéstől, egy könnycseppet morzsolt el hűsleges kutyaszeméből, de erőt kellett vennie magán, mert volt még egy-két tisztázandó kérdés. Az egyik így szólt: „Amelyik kutya ugat, nem harap” – így igaz? Nos, itt megosztódtak a vélemények, s váratlanul hangos zűrzavar támadt. Amikor végre elcsendesedtek, abban megegyeztek, hogy a mondás így nem egészen igaz. Két markánsan eltérő vélemény alakult ki. A „Nagy Kutyák, Nagy Jogok” küldöttei úgy gondolták, hogy ők erősek és bátrak. Ebből következik, hogyha ugatnak, támadhatnak is. Sőt! Haraphatnak is. Mert több a joguk, mert ők nagy kutyák nagy jogokkal. A „Kis Kutyák, Kis Jogok” csoportja úgy gondolta, sajnos kénytelenek megalkudni. Meg kell elégedniük csak az ugatással, egymás közt elismerve azt, hogy ők valóban kicsik, és az az igazság, csak félelemből hangoskodnak. Ezek után Rexnek már csak egy kérdése maradt.

– Mi legyen azzal a degradáló, lesajnáló mondással, hogy: „Egyik kutya, másik eb”? És mivel ő nem tudja erre a választ, döntsenek a küldöttek. A képviselők azonban – főleg a „Nagy jogok” birtokosai – tanácstalanul néztek egymásra. Ha már a vezér sem tudja, mit mondhatnak ők.

– Vak, vak, vak – próbálkozott újra Pincsi. És csodák csodája, senki sem hurrogta le.

Persze hogy nem, mert nem tudták a megoldást. Pincsi ekkor lábujjhegyre állt, hogy magasabbnak látsszék, és vékonyka hangon így szólt: – Én tudom vak, vak, én tudom, mi a megoldás, vak, vak. Mondjad már, sürgették a többiek, mondjad már. Én azt javaslom – folytatta Pincsi – hozzunk új törvényt, és változtassuk meg a régit, vagyis ezt a mondást. Helyette kötelező lesz majd így mondani: „Az egyik cica, a másik macska”. Elismerő taps, vidám vakkantások töltötték be a termet. Még a „Nagy Jogok” csoportja is tapsolt. Végre, végre megvan a megoldás. Pincsit felállították a székre, aki hajlongva, pironkodva, szerénykedve fogadta a gratulációkat.

– A kutyaáját Ebtársak – kiáltott fel Rex vezér – és ekkor rögtön csend lett. Nem gondoltam volna – folytatta Rex –, hogy egy kisjogú pincsi is lehet okos, és a végén még ő tanít meg arra, hogyan koppinthatunk örökös ellenségünk, a nyávogó macskahad orrára. E szavak után még felhőtlenebbé vált a hangulat. A Nagyok egymás mancsát szorongatták, és lenézőleg ugyan, de továbbra is lapogatták a kicsik vállát. Eközben teljesen megfélekeztek arról, hogy miért is gyűltek össze. A közös ellenség, a macska összekovácsolta őket, és nem gondoltak tiltakozásra, bosszúra az őket ért méltánytalanságok miatt. A bölcs és nagytekintélyű komondor is megenyhült. Záró szavaiban arra intette őket, hogy legyenek türelmesek, megértők az emberrel, s ezután is ajándékozzák meg hűségükkel, mert egy jó gazdit hibái ellenére is érdemes szolgálni.

Kitalálva, leírva 2011. április 14-én.

Rozika

Mint elátkozott királylány,
a hegyvidék oldalán,
Él magában, egymagában
Rozika, az öreglány.

Arca mint az aszalt szilva,
Könnyed teste görbe már.
Lassabban viszi lába,
a fiatalság messze jár.

Réges-régen, valamikor
– Így beszéli most a fáma:
Neki is volt, bizony hogy volt,
Kelleme és vonzó bája.

Így történt, hogy egy gavallér,
Neve szerint: ifjú Bukta
Ki egy szédült pillanatban:
Belezúgott kis Roziba

A kábulatból későn ébredt,
A szerelmes ifjú Bukta,
S mire végre felocsúdott,
Szabadságát el is bukta.

No, de ez már régi nóta,
A vágyak elhagyták Rozikát,
Évek teltek, ráncok gyűltek,
S szaporodtak a rigolyák.

Mert rigolya van az bőven,
Nem könnyű felsorolni.
Nincs ész érv, nincs jóindulat,
Mely meg tudná őt változtatni.

Mert, hogy mért kell minden este
Vízzel árasztani el a szobát?
Ez a módja – így Rozika
Ki kell űzni az út porát

És hogy mért kell lucskos pléddel
Betakarni a fűtőtestet?
Nagyon büdös! – így Rozika
Egyébként is utálom a meleget.

Nincs is meleg lakásában,
Ha azt a hodályt annak lehet nevezni:
Bútor alig, szőnyeg minek?
S a hámló falat penész lepi.

Csoda vagy nem?
A mi Rozikánk így érzi jól magát.
Ül, csak ül a süppedt ágyon,
S újra gyújt egy cigarettát.

Mert neki csak két dolog kell:
Cigaretta és fekete,
Ami nélkül nem élhetne
Talán még egy napot se.

Minek főzni? – szól Rozika
Minek azzal pepecselni?
Míg konzervet és párizsit
Boltba is lehet venni.

De kaphatna is jó ebédet
Ha nem intenék ettől Rozit:
De ő is tudja – volt rá példa:
A nyugdíjast ott megmérgezik!

Így elindul kora reggel,
Battyog kis boltja felé,
Majd egy padon eszegetve,
Unottan néz maga elé.

Nem siet, minek sietne?
A világ dolgai nem izgatják.
TV-je nincs, hallgat rádióját,
Semmi sem zavarja lelke nyugalmát.

Az sem zavarja,
Hogy boglyas a haja.
Ócska holmija mosásra vár,
Meleg zuhany bizony nem ártana már.

Rozika azonban cigarettázva,
Nem elmélkedik „apró” dolgokon.
Fő az egészség-mondja,
A többi nem az én dolgom.

Így aztán, ha megy az utcán
Az öreglány, Rozika
A járókelők megkérdezik:
Ugyan ki lehet e fura figura?

A fentiek lejegyezve Szegeden, 2000-ben.

Kirándulás a Tátrába

Korán indultak ma útra
Nagypapák és nagymamák.
Fogd a szatyrot, lépjél gyorsan
Szép erény a pontosság.

Hová, háová, kérdik tőlem hajnalok hajnalán?
Hogy háová?
Hát megmondhatom:
Vár a magas Tátra rám.

Réges-régen üzent nékem,
Így hát tüstént indulok,
Megnézem, hogy talállok-e
Régi magyar lányomot.

Verőfényes napot ígért
Az októberi pirkadat,
A csomagokkal még időben
Együtt volt a kis csapat.

Jött is a busz nemsokára
Ifjú sofőr vezette,
Öt napon át kezében lesz
Mindannyiunk élete.

Anna is bemutatkozott,
Kedves hangja jól esett.
Ő lesz a mi irányítónk,
Gondunk majd ő oldja meg.

Indult a busz, simán haladt,
Lapos alföldi utakon,
De mi már titkon másra vágytunk,
Robogni újabb tájakon.

S aztán lassan elénk jöttek
Az erdős dombok halmai
S fogva tartották szemünket
Az őszi pompa színei.

Melegséget sugároztak
A nyártól búcsúzó falevelek
Sárgák, vörösek, rozsdabarnák
Maradatok még, ne menjetek.

Hűségesek voltak hozzánk,
Nem hagytak el akkor sem,
Mikor már fenyők álltak,
Az égbe nyúló szirteken.

Fenyvesek ölelték körül
A Tátra magas bérceit
Ködbe vesző csúcsait nézve,
Alig bírtunk megszólalni.

Mennyi szépség és gazdagság
Micsoda kincs – ajándék,
A természet tálcán nyújtja
Csupa-csupa jó szándék.

Nekünk adta a levegőt,
A balzsamos illatot,
A friss harmatot, zöld pázsitot,
A kristálytisza patakot.

Nekünk adta a Csorba tó
Üde vizét s látványát,
Tátrafüred virágait,
s a Vág völgye sok báját.

Nekünk adta a cseppkőbarlang
Lenyűgöző csodáit,
A sziklák, csúcsok, szakadékok
Fennsíkjait, bordáit.

S habár szívem titkon sajog,
Hiszen nem feledhetem,
Hogy őseimnek lábnyomait
Mindhiába keresem.

De megrázom magam,
Mást nem is tehetek,
Rozsdabarna falevéltre
Írok egy üzenetet.

Köszönöm, hogy hívtál Tátra,
Lenyűgöztél, s örülsz.
Ha újra ősz lesz, verőfényes
Ismételten eljövök.

1995. október 18-22.

Lőrincz Magdolna

Önkéntes Központ Alapítvány Idősek Barátai Program

1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 24.

Telefon: 06-1-225-0710

Email: idoszekbaratai@onkentes.hu

Honlap: www.idosekbaratai.hu

Adószámunk: 18108251-1-41